

บทที่ 6

ระบบวรรณยุกต์ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำพูดต่อเนื่อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาวรรณยุกต์ในถ้อยคำต่อเนื่อง ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์ รายละเอียดตามลำดับ รูปแบบการนำเสนอจะเหมือนกับในบทที่ 5 คือ เปรียบเทียบสัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน ทีละหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จากนั้น จะนำเสนอการเปรียบเทียบวรรณยุกต์ทั้ง 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในระบบของ 2 สำเนียง และในตอนท้ายสุด จะเป็นการสรุปผลลักษณะที่จำแนกสำเนียง โดยเปรียบเทียบกับผลที่ได้เสนอไปแล้วก่อนหน้านี้ ได้แก่ ในบริบทคำชุดเทียบเสียง และในบริบทคำพยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษ ทั้งในคำ 1 พยางค์ และ คำ 2 พยางค์ การกำหนดค่าพิสัยระดับเสียงของกราฟที่นำเสนอในบทนี้ จะตั้งจากค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก แยกออกจาก คำ 2 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของผู้บอกภาษาแต่ละคน

6.1 วรรณยุกต์ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

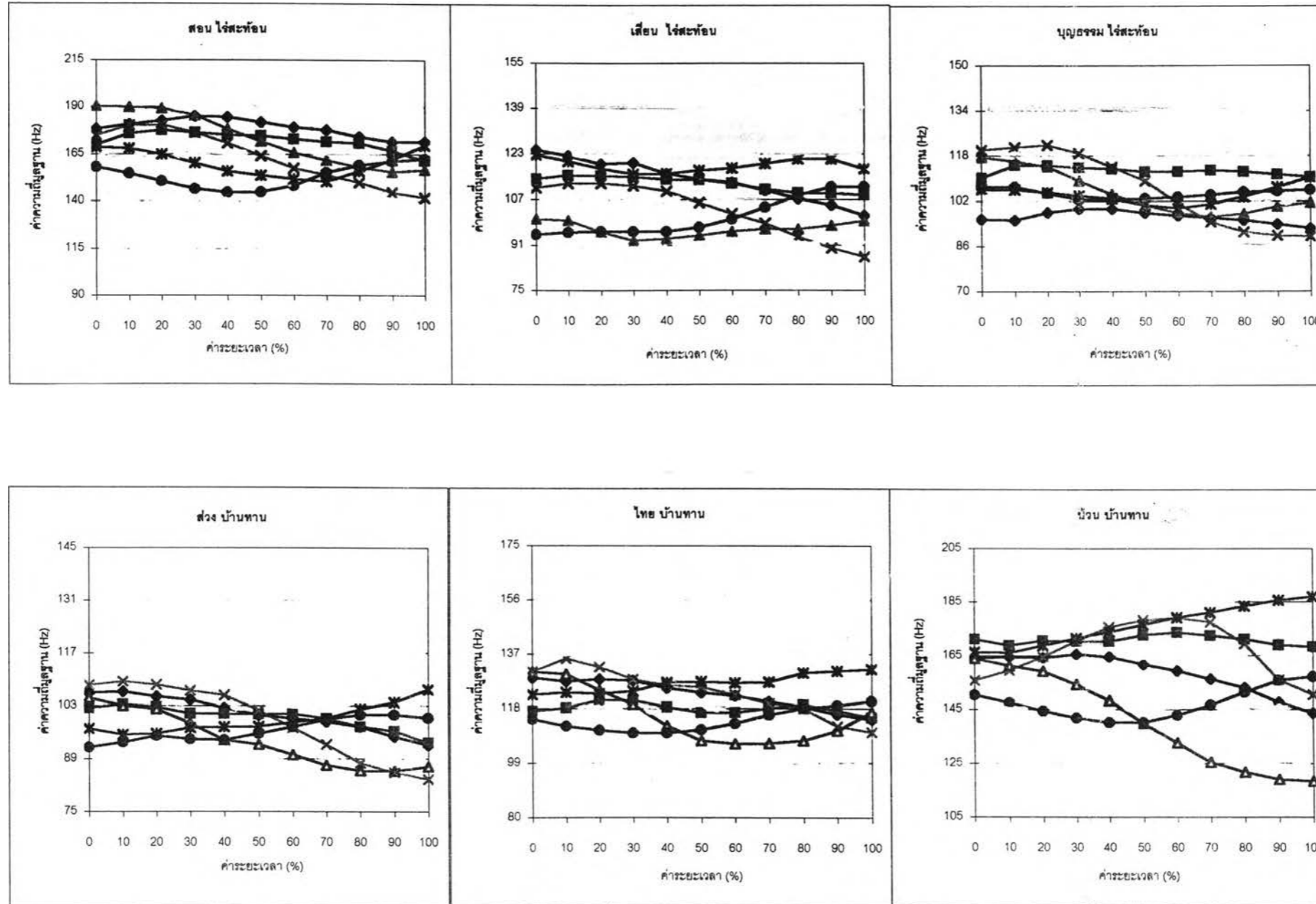
6.1.1 สัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

ในตอนนี้จะนำเสนอการเปรียบเทียบสัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน จากวรรณยุกต์ในคำพูดต่อเนื่อง บริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ทีละสัทลักษณะหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เช่นเดียวกับที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 และ บทที่ 5

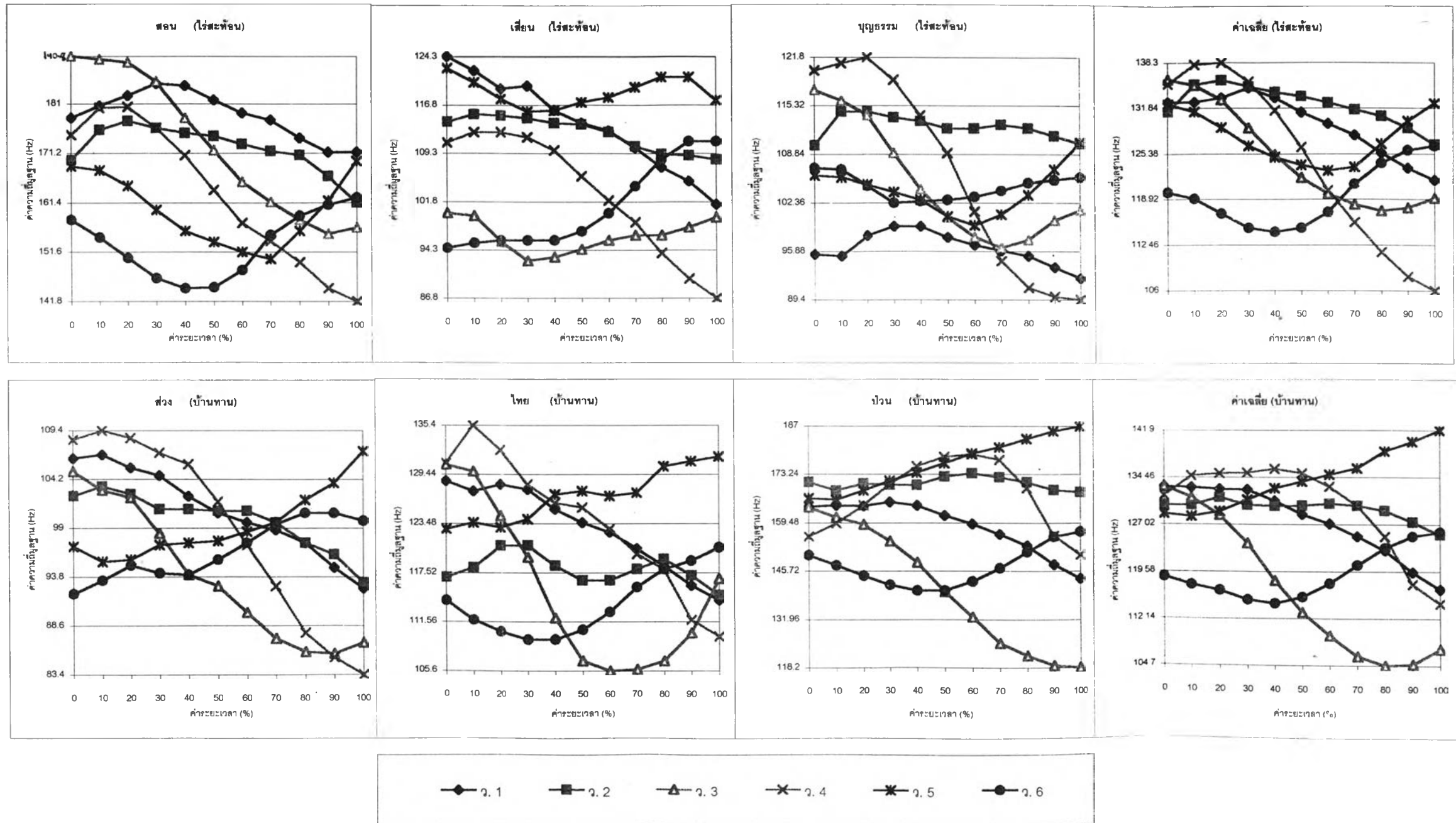
6.1.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เดียวนี้ก็ยังกลัวเลย (สอน)
2. ระยะเวลาปลูกก็เดินเจ็ดก้าว (เสียน)
3. เดียวนี้มันดีเยอะ (บุญธรรม)
4. พอมีงานเดี่ยวเขาก็ไปงานกัน (สว่าง)
5. ทำน้อยให้หลานๆทำมั่งอะไรมั่ง (ไทย)
6. มันต้องกลับมากินข้าวบ้าน (เป่วน)

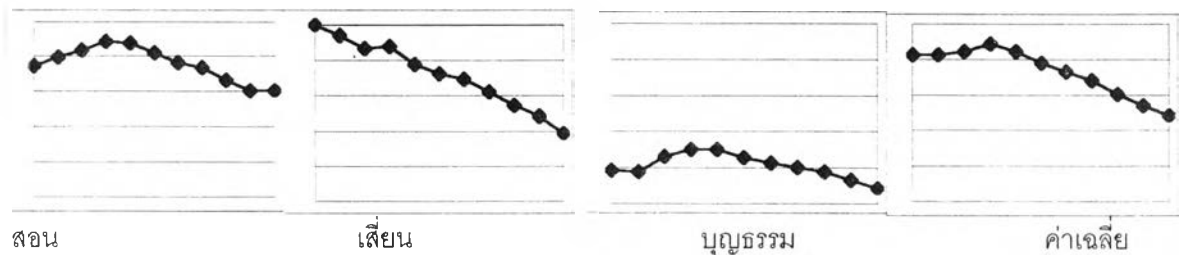
ภาพที่ 52 วรรณยุกต์ที่ 1-6 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก แบบ A

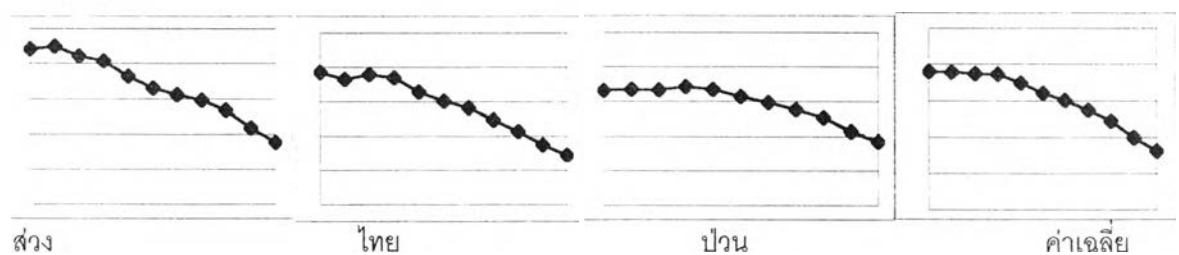
ภาพที่ 53 วรรณยุกต์ที่ 1-6 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก แบบ B.....

ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของผู้พูดสำเนียงไร้สะท้อน 3 คน และใน ว. 1 คำเจดีย์ มีลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกันอยู่ดังนี้คือ จะมีเสียงเลื่อนขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นของพยางค์ แต่ก็ยังคงอยู่ที่ระดับเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียง จากนั้น เสียงจึงตกลง ตั้งแต่ช่วงกลางไปจนจบพยางค์ สำหรับระดับการตกของเสียงพบว่ามีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน ว. 1 ของบุญธรรม เสียงตกลงมาแต่อยู่ในระดับเดิม ว. 1 ในระบบของสอน เสียงตกลงมา 1 ระดับ เฉพาะในกรณีของเสียง เสียงตกลงมามากถึง 3 ระดับ สำหรับใน ว. 1 คำเจดีย์ จะตกลงมา 2 ระดับ

ตำบลไร้สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 54 ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

สำหรับในสำเนียงบ้านทาน พบว่า ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของผู้พูดทั้ง 3 คน และในคำเจดีย์ มีรูปลักษณะคล้ายคลึงกัน และเป็นวรรณยุกต์เสียง “ตก” เหมือนกัน ลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกันในทั้ง 4 รูปแบบ คือ การคงระดับของเสียงที่ปรากฏอยู่ในช่วงต้นของพยางค์ ซึ่งช่วงการคงระดับของเสียง จะพบตั้งแต่ช่วง 20% 30% หรือ 40% แรกของพยางค์ โดยในคำเจดีย์ เสียงคงระดับอยู่ในช่วง 30% แรกของพยางค์ จากนั้น เสียงเริ่มตกจากระดับเดิม 2 ระดับ ซึ่งลักษณะดังกล่าวพบในผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน และใน

คำเฉลี่ยด้วย ยกเว้นแต่ในกรณีของสว่างที่มีเสียงตกลงมา 3 ระดับ แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นว่า จุดท้ายพยางค์ ก็ยังคงอยู่ที่เสียงกลางค่อนข้างต่ำ เหมือนกับที่พบในแบบอื่นๆ นอกจากนี้แล้วยังพบด้วยว่า ว. 1 คำเฉลี่ย และ ว. 1 ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่เสียงกลางค่อนข้างสูงเหมือนกันด้วย

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 1 ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของผู้บอกภาษา สำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. คำเฉลี่ย พบว่ามีรูปลักษณะคล้ายคลึงกัน ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ว. 1 สำเนียงไร้สะท้อน เป็นวรรณยุกต์เสียงตก มีจุดเริ่มต้นที่สูง คงระดับในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้นตกลงถึงกลาง ขณะที่ ว. 1 สำเนียงบ้านทาน มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง คงระดับในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงถึงกลางค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ยังพบด้วยว่า ว. 1 ในระบบของเลียน (ไร้สะท้อน) คล้ายกับ ว. 1 ในระบบของสว่าง (บ้านทาน)

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 1 ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความใกล้เคียงกัน จนผู้วิจัยแน่ใจว่าไม่ทำให้สำเนียงไร้สะท้อนต่างจากสำเนียงบ้านทาน

6.1.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ใ้ลูกหลังเขาเอาใ้ <u>อูน</u> เรื่อยละ (สอน)	4. พอดัคแล้วใ้ <u>ไร</u> รด (สว่าง)
2. เอาไป <u>แ่งน้ำก่อน</u> นี้ (เลียน)	5. ทำเทือกเอากล้าไป <u>หว่าน</u> เลย (ไทย)
3. เขาถึงจะ <u>อ้าย</u> รางวัล (บุญธรรม)	6. ให้เด็กๆ กิน <u>ไข</u> หมดแล้ว (เป่วน)

ว. 2 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำเนียงไร้สะท้อน ในกราฟคำเฉลี่ย มีลักษณะร่วมกันกับ ว. 2 ในแบบของผู้บอกภาษา 3 คน ดังนี้คือ ว. 2 คำเฉลี่ย ซึ่งมีสัทลักษณะเป็น [454] เป็นวรรณยุกต์สูง-ตก มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง เลื่อนขึ้นเฉพาะที่จุดแรกของพยางค์ ถึงสูง จากนั้นค่อยๆ ตกลงจนถึงกลางค่อนข้างสูง จะเห็นได้ว่า การเลื่อนขึ้นของเสียงในช่วงต้นพยางค์ ปรากฏชัดเจนอยู่ในระบบของสอนและบุญธรรม และการเลื่อนตกลงของเสียงก็ปรากฏอยู่ใน ว. 2 ของผู้บอกภาษาทุกคน เพียงแต่ในระบบของสอนและเลียน การเลื่อนลงมีความชันน้อย จนเป็นเสียงระดับ

คำเฉลี่ยด้วย ยกเว้นแต่ในกรณีของสว่างที่มีเสียงตกลงมา 3 ระดับ แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นว่า จุดท้ายพยางค์ ก็ยังคงอยู่ที่เสียงกลางค่อนข้างต่ำ เหมือนกับที่พบในแบบอื่นๆ นอกจากนี้แล้วยังพบด้วยว่า ว. 1 คำเฉลี่ย และ ว. 1 ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่เสียงกลางค่อนข้างสูงเหมือนกันด้วย

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 1 ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของผู้บอกภาษา สำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. คำเฉลี่ย พบว่ามีรูปลักษณะคล้ายคลึงกัน ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ว. 1 สำเนียงไร้สะท้อน เป็นวรรณยุกต์เสียงตก มีจุดเริ่มต้นที่สูง คงระดับในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้นตกลงถึงกลาง ขณะที่ ว. 1 สำเนียงบ้านทาน มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง คงระดับในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงถึงกลางค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ยังพบด้วยว่า ว. 1 ในระบบของเสียน (ไร้สะท้อน) คล้ายกับ ว. 1 ในระบบของสว่าง (บ้านทาน)

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 1 ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความใกล้เคียงกัน จนผู้วิจัยแน่ใจว่าไม่ทำให้สำเนียงไร้สะท้อนต่างจากสำเนียงบ้านทาน

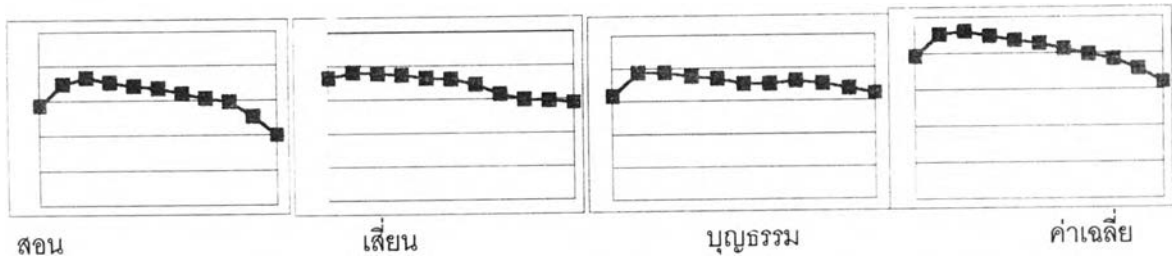
6.1.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

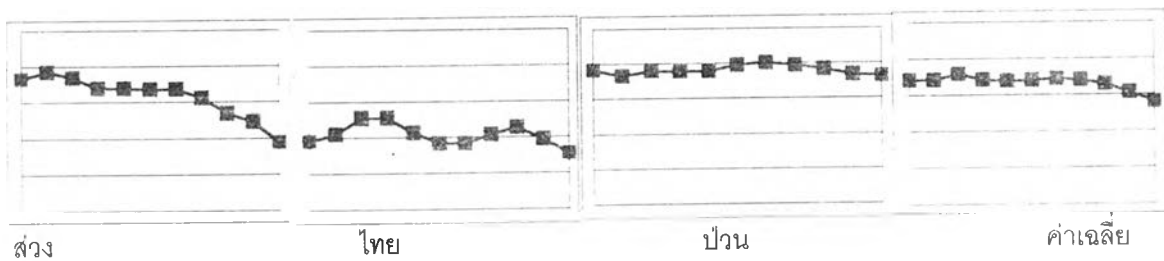
1. ไข่ลูกหลังเขาเอาไว้อุ่น <u>เรื่อย</u> ละ (สอน)	4. พอดีแล้วใ <u>สร</u> ด (สว่าง)
2. เอาไป <u>แช่น้ำก่อน</u> นี้ (เสียน)	5. ทำเทือกเอากล้าไป <u>หว่าน</u> เลย (ไทย)
3. เขาถึงจะ <u>ง่าย</u> รางวัล (บุญธรรม)	6. ให้เด็กๆ กิน <u>ไข่มด</u> แล้ว (เปวน)

ว. 2 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำเนียงไร้สะท้อน ในกราฟคำเฉลี่ย มีลักษณะร่วมกันกับ ว. 2 ในแบบของผู้บอกภาษา 3 คน ดังนี้คือ ว. 2 คำเฉลี่ย ซึ่งมีสัทลักษณะเป็น [454] เป็นวรรณยุกต์สูง-ตก มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง เลื่อนขึ้นเฉพาะที่จุดแรกของพยางค์ ถึงสูง จากนั้นค่อยๆ ตกลงจนถึงกลางค่อนข้างสูง จะเห็นได้ว่า การเลื่อนขึ้นของเสียงในช่วงต้นพยางค์ ปรากฏชัดเจนอยู่ในระบบของสอนและบุญธรรม และการเลื่อนตกลงของเสียงก็ปรากฏอยู่ใน ว. 2 ของผู้บอกภาษาทุกคน เพียงแต่ในระบบของสอนและเสียน การเลื่อนลงมีความชันน้อย จนเป็นเสียงระดับ

ตำบไล้ไร้สะท้อน

ตำบไล้บ้านทาน

ภาพที่ 55 ว. 2 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

ว. 2 สำเนียงบ้านทาน ในแบบคำเฉลีย มีรูปลักษณะคล้ายคลึงกับ ว. 2 ของผู้บอกภาษาโดย ว. 2 คำเฉลีย มีสัทลักษณะเป็น [443] คงระดับที่เสียงกลางค่อนข้างสูง ตั้งแต่ต้นถึงกลางพยางค์ ในช่วงท้ายของพยางค์เสียงจึงตกถึงกลาง ลักษณะที่ ว. 2 คำเฉลียปรากฏร่วมกับ ว. 2 ของผู้บอกภาษาในบริบทนี้ ได้แก่ ช่วงของเสียงระดับที่มีช่วงกว้างมากเกือบตลอดพยางค์ คล้ายกับในระบบของป่วน (ป่วนมีเสียงคงระดับตลอดพยางค์) และในระบบของส่วง (เสียงคงระดับในช่วงต้นถึงกลางของพยางค์) สำหรับไทย แม้จะมีเสียงเลื่อนขึ้น-ลง ของสัทลักษณะ แต่ก็ยังอยู่ในระดับเดิมตลอดพยางค์

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 2 สำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่า ว. 2 สำเนียงบ้านทาน มีรูปลักษณะของสัทลักษณะ เป็นเสียงคงระดับตลอดเกือบทั่วทั้งพยางค์ ยกเว้นแต่ในช่วง 20% ท้ายของพยางค์เท่านั้น ที่มีเสียงเลื่อนตกลง ขณะที่ ว. 2 สำเนียงไร้สะท้อน เป็นเสียงที่เลื่อนขึ้นในจุดแรกของพยางค์ จากนั้น เสียงจะค่อยๆ เลื่อนตกลงจนจบพยางค์

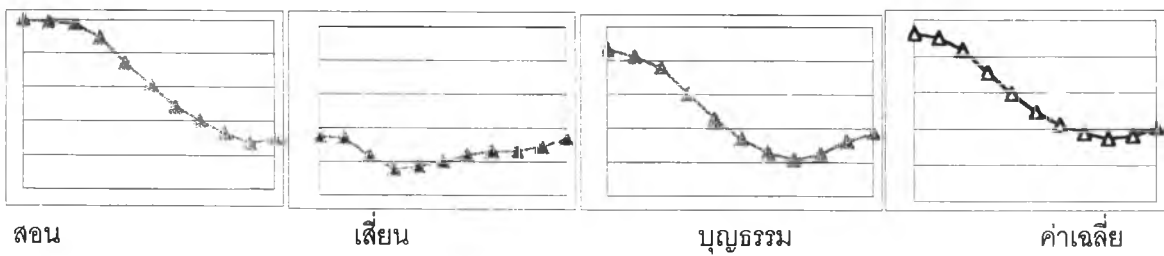
จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 2 ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความใกล้เคียงกัน จนผู้วิจัยแน่ใจว่าไม่ทำให้สำเนียงไร้สะท้อนต่างจากสำเนียงบ้านทาน

6.1.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3

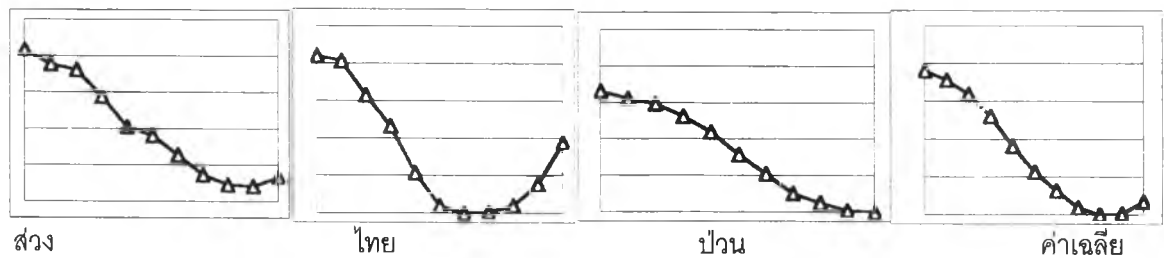
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. หักตะพ้อตะแม่ (สอน)
2. ก็เอาไม้ปะเข้าแล้วขึ้นมัค (เสียน)
3. เขาจะเขียนชื่อคิดไว้ (บุญธรรม)
4. ปู่ก็เร่งคเร่งรวง (สว่าง)
5. ไอ้ทุนคินจากะผละๆบ้านอยู่คิดถนนใหญ (ไทย)
6. ปีกลายกี้ท่วมใจ (ป่วน)

ตำบลไร้สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 56 ว. 3 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

ว.3 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำเนียงไร้สะท้อน มีรูปลักษณะ สัทลักษณะคล้ายคลึงกันระหว่าง ว. 3 ค่าเฉลี่ย และ ว. 3 ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน ที่ค่อนข้างแตกต่างออกไปมีเฉพาะในกรณีของเสียน แต่ก็ยังคงมีทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ไป

ในแนวเดียวกันกับ ว. 3 ในผู้บอกภาษาคนอื่นๆ อยู่ด้วย เมื่อพิจารณาเฉพาะ ว. 3 ที่มีรูปลักษณะ สัทลักษณะคล้ายคลึงกัน จะพบว่ามีลักษณะที่ปรากฏร่วมกันอยู่ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ เป็น วรรณยุกต์เสียงสูงตก-ขึ้น โดยจากจุดเริ่มต้นของพยางค์ เสียงจะตกลงมา 2-3 ระดับ และตก ถึงกลางก่อนข้างต่ำทุกกรณี จากนั้น ในช่วงท้ายของพยางค์เลื่อนขึ้นเล็กน้อย สำหรับ ว. 3 ของเสียงที่แตกต่างออกไปนั้น จะเป็นเสียงต่ำตก-ขึ้น เสียงจะตกลงในช่วงต้นของพยางค์ 1 ระดับจากจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างต่ำ ตกถึงต่ำ จากนั้น เสียงจะเลื่อนขึ้น ตั้งแต่ช่วงกลางไป จนจบพยางค์

ว. 3 ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงบ้านทาน มีรูปลักษณะ ของสัทลักษณะคล้ายคลึงกันระหว่าง ว. 3 คำเฉลี่ย และ ว. 3 ของผู้พูดสำเนียงบ้านทาน กล่าวคือ ว. 3 ในทุกแบบที่กล่าวมา มีจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างสูง หรือสูง ตกถึงต่ำ ในช่วง ปลายของพยางค์ เฉพาะกรณีของไทย ตกถึงต่ำที่ช่วงกลางของพยางค์ และมีเสียงขึ้นสูงถึง กลางก่อนข้างต่ำในช่วงท้ายของพยางค์

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 3 ระหว่างสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน ใน บริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก พบว่ามีรูปลักษณะของสัทลักษณะคล้ายคลึงกัน โดย ว. 3 ใน 2 สำเนียง มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงไปในทิศทางเดียวกัน คือ เป็นวรรณยุกต์ เสียงสูง-ตก ที่มีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงท้ายของพยางค์ ลักษณะที่พบว่าเหมือนกันของ ว. 3 ใน 2 สำเนียง คือ ช่วงที่ปรากฏการตกของเสียงลงมาต่ำสุด อยู่ในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกัน คือ ประมาณจุดที่ 80% -90% ของพยางค์ แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโดยละเอียดจะเห็นว่า มีระดับการตกของเสียงที่แตกต่างกัน จากภาพที่ 56 จะเห็นว่า ว. 3 สำเนียงไร่สะท้อน มีการ ตกของเสียงประมาณ 2-2 1/2 ระดับ ขณะที่ ว. 3 สำเนียงบ้านทาน จะมีการตกมากกว่าถึง 3 ระดับ นอกจากนี้ ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะคงที่ ที่พบในผู้บอกภาษา ของ ว. 3 ในสำเนียงทั้ง 2 สำเนียงที่ไม่ควรละเลย ก็คือ จุดที่เสียงตกลงมาต่ำสุดของ ว. 3 มีความแตกต่างใน 2 สำเนียงนี้ โดยในสำเนียงไร่สะท้อน เสียงจะตกลงมาถึงกลางก่อนข้างต่ำ ขณะที่ ว. 3 สำเนียงบ้านทาน จุดที่เสียงตกลงต่ำสุดจะอยู่ที่ต่ำทุกกรณี

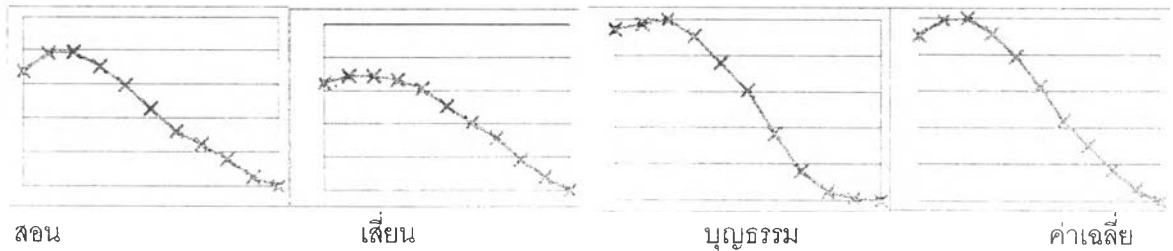
จากการเปรียบเทียบข้างต้น สัทลักษณะของ ว. 3 เมื่อปรากฏในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงไร่สะท้อนกับสำเนียงบ้านทานแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความ เห็นว่า ความต่างนี้น่าจะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

6.1.1.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

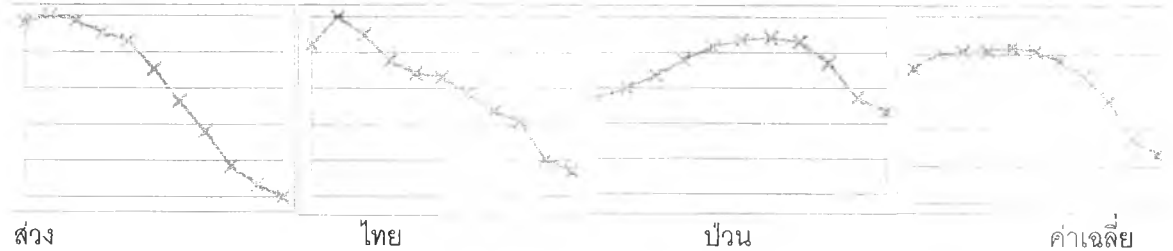
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ต้องปาดทิงไว้ (สอน)
2. เอาไปแช่น้ำก่อนนี้ (เสียน)
3. แล้วก็มาซ่อมเอา (บุญธรรม)
4. เดินมาอยู่ในครัวเลี้ยวมานี้ (สว่าง)
5. แยกกินข้าวเดียวเลี้ยวขนม (ไทย)
6. แบบผ่าไม้แหละ (ป่วน)

ตำบไล้ระสะท้อน

ตำบบ้านทาน

ภาพที่ 57 ว.4 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

ว.4 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำเนียงไร้สะท้อน ของผู้บอกภาษา 3 คน และในคำเฉลี้ย มีรูปลักษณะสัทลักษณะคล้ายคลึงกัน และมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงไปในแนวเดียวกัน กล่าวคือ จากจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง หรือสูง จะมีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงแรกของพยางค์ จากนั้น ตั้งแต่ช่วงกลางไปจนจบพยางค์ ตกถึงต่ำในทุกกรณี ระดับการตกของเสียงในผู้บอกภาษา จึงมีตั้งแต่ 3 ระดับ ในสอนและเสียน และ 4 ระดับ ในบุญธรรม และในคำเฉลี้ย

ว.4 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของผู้บอกภาษา 2 คนในสำเนียงบ้านทาน คือ ส่วงและไทย ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงไปในทิศทางเดียวกันกับ ว. 4 คำเฉลี่ย โดยจะมีเสียงเลื่อนขึ้นจากจุดเริ่มต้น ซึ่งมีทั้งกรณีเลื่อนเสียงขึ้นเพียงจุดเดียวที่จุดเริ่มต้น (ไทย) หรือเลื่อนเสียงขึ้นทั้งช่วงต้นของพยางค์ (ส่วง) จากนั้น เสียงจะตกลง จนถึงค่าเหมือนกัน ดังนั้นระดับการตกของเสียงจึงตก 4-5 ระดับ กรณี ว. 4 ของป่วนที่แตกต่างจากผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ นั้น มีเสียงเลื่อนขึ้นปรากฏเป็นช่วงกว้าง ตั้งแต่ช่วงต้นจนถึงช่วงกลางของพยางค์ ดังนั้น เสียงที่ตกจึงปรากฏเฉพาะในช่วงท้ายของพยางค์เท่านั้น นอกจากนี้ระดับการตกของเสียง จากจุดที่สูงสุดของสัญลักษณ์ของเสียงไปยังจุดท้ายพยางค์ ห่างกันเพียง 2 ระดับ

สำหรับ ว.4 คำเฉลี่ย ในสำเนียงบ้านทาน ซึ่งมีรูปลักษณะสัญลักษณ์ไปในทิศทางเดียวกันกับ ส่วงและไทย คือเป็นวรรณยุกต์เสียงตกนั้น พบว่า เป็นตัวแทนวรรณยุกต์ที่ไม่คั่นัก โดย ว. 4 คำเฉลี่ย มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง เลื่อนเสียงขึ้นในจุดแรกของพยางค์ จากนั้น คงระดับในช่วงต้นของพยางค์ ซึ่งลักษณะเสียงคงระดับดังกล่าวไม่ปรากฏใน ว. 4 ของผู้บอกภาษาคนใดเลย นอกจากนี้ ระดับการตกของเสียงซึ่งปรากฏในช่วงท้ายของพยางค์ ก็ต่างจากผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ ด้วย โดยมีเสียงตกลงมา 3 ระดับถึง กลางค่อนข้างต่ำ แต่ในผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน คือ ส่วงและไทย จะมีเสียงตกลง 4-5 ระดับ ถึงต่ำ และในระบบของป่วน จะตก 2 ระดับ ถึงกลาง ดังนั้น สิ่งที่ ว. 4 คำเฉลี่ย ปรากฏร่วมกับผู้บอกภาษาในสำเนียงบ้านทาน ก็คือ เป็นวรรณยุกต์เสียงตกเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 4 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้วรรณยุกต์คำเฉลี่ยเป็นตัวแทน พบว่า เป็นวรรณยุกต์เสียงตกเหมือนกัน โดยความแตกต่างที่พบอยู่ที่ ช่วงกว้างการเลื่อนขึ้นของเสียงจากจุดเริ่มต้น โดย ว. 4 สำเนียงไร่สะท้อน จะปรากฏในช่วงต้นของพยางค์เท่านั้น ขณะที่ ว. 4 สำเนียงบ้านทาน จะปรากฏเป็นช่วงกว้างกว่า ตั้งแต่ต้นถึงช่วงกลางของพยางค์ นอกจากนี้ ระดับการตกของเสียงก็มีความแตกต่างกันด้วย โดย ว. 4 สำเนียงไร่สะท้อน จะมีระดับการตก 4 ระดับมากกว่า ใน ว. 4 สำเนียงบ้านทาน ที่มีเสียงตกลงมาเพียง 3 ระดับ เมื่อพิจารณา ว. 4 ที่เป็นคำเฉลี่ยสำเนียงไร่สะท้อน พบว่ามี รูปลักษณะคล้ายคลึงกับ ว. 4 ของส่วงและไทย ในสำเนียงบ้านทานมากกว่า ว. 4 คำเฉลี่ย ที่เป็นตัวแทนของสำเนียงบ้านทาน นอกจากนี้ ว. 4 ของบุญธรรมสำเนียงไร่สะท้อน ยังคล้ายคลึงค่อนข้างมากกับ ว. 4 ของส่วง ในสำเนียงบ้านทาน อีกด้วย

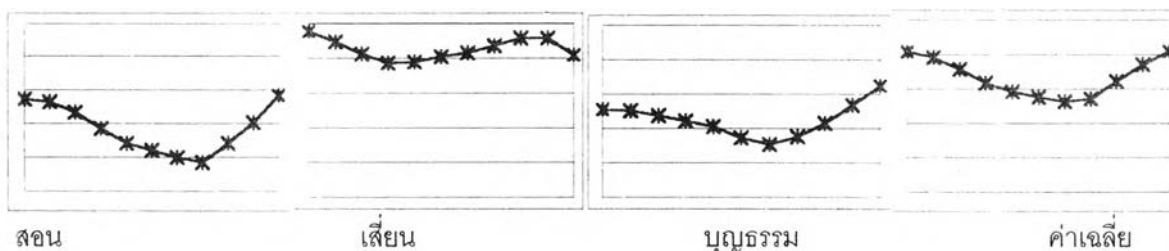
จากการเปรียบเทียบข้างต้นพบว่า สัทลักษณะของ ว. 4 ในสำเนียงไร้สะท้อน กับสำเนียงบ้านทาน ที่ปรากฏในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก มีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างนี้ไม่น่าจะเพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

6.1.1.5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

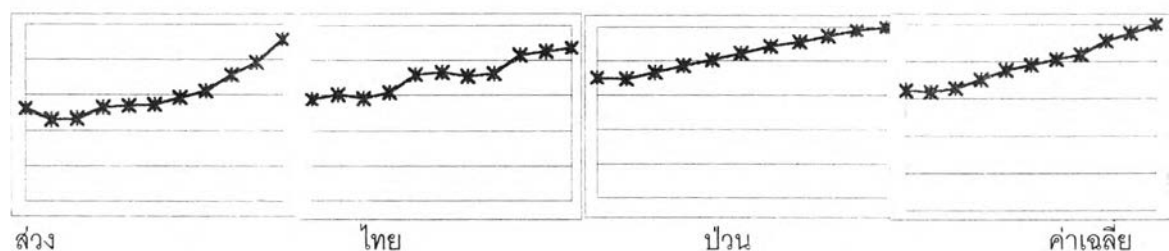
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เขาเอาไปหลอมใหม่ได้ (สอน)
2. ฟันกะโหนคขายพอมันออก (เสียน)
3. หุงข้าวนี้เหลือเลย (บุญธรรม)
4. ปีกลายไปขายกันโน้น (สว่าง)
5. แบบว่ามีน้ำก็ใ้ได้ (ไทย)
6. ตามนั้นแหละขาวหมดเลย (ป่วน)

ตำบลดไร้สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 58 ว. 5 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

ว. 5 คำเจดีย์ ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของสำเนียงไร้สะท้อน มีรูปลักษณะของสัทลักษณะวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับ ว. 5 ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน คือ สอน และบุญธรรม แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ว. 5 ของผู้บอกภาษาจะมีลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกัน

ดังนี้คือ เป็นวรรณยุกต์เสียงตก ในช่วงครึ่งแรกของพยางค์จากจุดเริ่มต้นที่กลางหรือสูงเสียงจะตกลง จากนั้น จึงเป็นเสียงขึ้นในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ โดยมี การเปลี่ยนระดับเสียงจากการขึ้น-ตกของเสียงประมาณ 1-2 ระดับ เท่ากัน สำหรับ ว. 5 ของเสียน มีทิศทางของเสียงไปในแนวเดียวกับผู้บอกภาษาอีก 2 คน แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับของเสียงในพยางค์

ว. 5 คำเฉลี่ย ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำเนียงบ้านทาน มีรูปลักษณะของ สัทลักษณะคล้ายคลึงกับ ว. 5 ของผู้บอกภาษาทั้ง 3 คนคือ เป็นวรรณยุกต์เสียงกลาง-ขึ้น โดย ว. 5 คำเฉลี่ย จะมีจุดเริ่มต้นที่ กลางค่อนข้างสูง ขึ้น 1 ระดับ ถึงสูง เหมือนกับปวน สำหรับ ว. 5 ในผู้บอกภาษาคนอื่นๆ ได้แก่ ส่วง และไทย มีจุดเริ่มต้นที่กลาง ขึ้น 2 ระดับ ถึงสูง

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 5 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะทอนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีรูปลักษณะเชิงกลที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ว. 5 สำเนียงไร้สะทอน เป็นวรรณยุกต์เสียงสูง-ตก-ขึ้น ขณะที่ ว. 5 สำเนียงบ้านทาน เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้นเท่านั้น โดย ว. 5 สำเนียงไร้สะทอนมีจุดเริ่มต้นที่สูง ตกลงถึงกลางในช่วงกลางของพยางค์ จากนั้น ขึ้นถึงสูง แต่ ว. 5 สำเนียงบ้านทาน มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง ค่อยๆ ขึ้นไปจนจบพยางค์ที่สูง และ ว. 5 สำเนียงบ้านทานจะไม่ปรากฏลักษณะของเสียงตก ในช่วงใดของพยางค์เหมือนกับใน ว. 5 สำเนียงไร้สะทอนอยู่เลย ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งของ ว. 5 ระหว่าง 2 สำเนียงนี้ คือ ว. 5 สำเนียงบ้านทาน จะมีจุดสูงสุดอยู่ในท้ายสุดของพยางค์ ซึ่งเป็นจุดที่สูงที่สุดในระบบคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ของสำเนียงบ้านทาน แต่ ว. 5 สำเนียงไร้สะทอนไม่ได้เป็นวรรณยุกต์ที่มีจุดใดในสัทลักษณะเป็นจุดที่สูงที่สุดในบริบทเดียวกันนี้

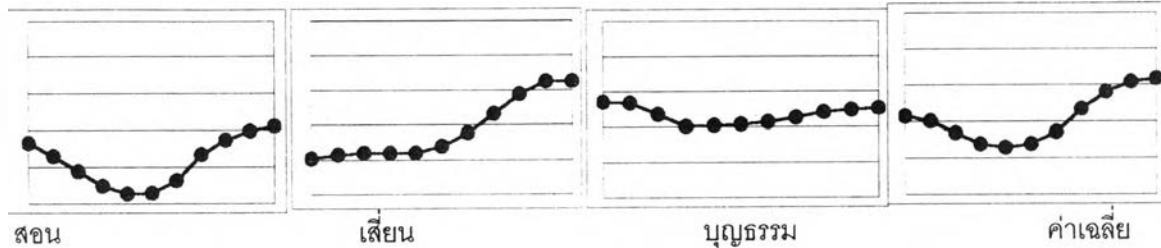
จากการเปรียบเทียบข้างต้น พบว่าสัทลักษณะของ ว. 5 ในสำเนียงไร้สะทอน กับสำเนียงบ้านทาน ที่ปรากฏในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างนี้เพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

6.1.1.6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6

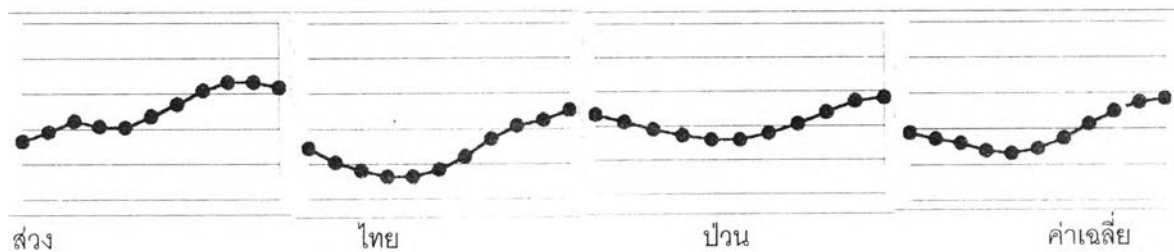
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เอากระบอกรไป <u>รอ</u> ไว้ (สอน)	4. ก็มี <u>บ้ำ</u> ง (ส่วง)
2. ก็เอากระบอกร <u>นำ</u> ตาล <u>ลง</u> มา <u>เคี้ยว</u> (เสียน)	5. เตรียมก็เตรียมแบก <u>ไถ</u> ขับ <u>วัว</u> ไป <u>นุ่น</u> (ไทย)
3. เอามาซากับ <u>รว</u> า <u>ไค้</u> (บุญธรรม)	6. ที่ <u>ว่า</u> ก็มี <u>ลิง</u> อย่าง <u>เดียว</u> (ปวน)

คำบลไร้สะท้อน

คำบลบ้านทาน

ภาพที่ 59 ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำเนียงไร้สะท้อน มีสัทลักษณะเป็นเสียงระดับ ถึง 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา คือ ว. 6 ของสอน เป็นเสียงคงระดับที่กลางก่อนข้างต่ำ และ ว. 6 ของบุญธรรม เป็นเสียงคงระดับที่กลาง โดยในเสียงคงระดับนี้ จะปรากฏการเลื่อนตกในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ และเลื่อนขึ้นในช่วงครึ่งหลัง ทั้ง 2 คน ขณะที่ ว. 6 ของเสียน เป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ เฉพาะในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ ที่กลางก่อนข้างต่ำ ในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ จะขึ้นถึงกลาง ว. 6 คำเจ็ลย์ ก็มีลักษณะร่วมกับ ว. 6 ของผู้บอกภาษาอยู่ด้วย โดยมีเสียงเลื่อนตกลงมาจากจุดเริ่มต้น ในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ จากนั้น ในช่วงครึ่งหลัง ขึ้นถึงกลาง

ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำเนียงบ้านทาน ใน ว. 6 คำเจ็ลย์ มีรูปลักษณะของสัทลักษณะคล้ายคลึงกับ ว. 6 ของผู้บอกภาษาทั้ง 3 คน กล่าวคือ จากจุดเริ่มต้นในช่วงต้นของพยางค์ เสียงจะเลื่อนตกลงมาเล็กน้อย เฉพาะ ว. 6 ของสว่าง จะเป็นเสียงเลื่อนขึ้น จากนั้น ตั้งแต่ช่วงกลางของพยางค์เป็นต้นไปจนจบพยางค์ จะเป็นเสียงขึ้น เมื่อพิจารณาจุดเริ่มต้นพยางค์ของ ว. 6 ของผู้บอกภาษา พบว่าอยู่ที่กลางก่อนข้างต่ำในสว่างและไทย และ

อยู่ที่กลาง ในกรณีของป่วน สำหรับจุดท้ายพยางค์ จะอยู่ที่กลางทั้ง 3 คน สำหรับ ว. 6 คำเฉลี่ย จะมีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างต่ำ เลื่อนตกในช่วงต้นพยางค์ โดยไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนระดับเสียง จากนั้น ขึ้นถึงกลาง

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีรูปลักษณะของสัทลักษณะคล้ายคลึงกันมาก มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียง รวมทั้งจุดที่เสียงเปลี่ยนแปลง จุดเริ่มต้นและจุดท้ายพยางค์ ใกล้เคียงกันมาก เฉพาะในจุดเริ่มต้นเท่านั้น ที่มีระดับของเสียงต่างกัน คือ ว. 6 สำเนียงไร้สะท้อน มีจุดเริ่มต้นที่กลาง แต่ ว. 6 สำเนียงบ้านทาน มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 59 ก็จะเห็นว่าอยู่ใกล้เคียงกัน

จากการเปรียบเทียบข้างสัทลักษณะของ ว. 6 ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความใกล้เคียงกัน จนผู้วิจัยแน่ใจว่าไม่ทำให้สำเนียงไร้สะท้อนต่างจากสำเนียงบ้านทาน

6.1.2 เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

เมื่อเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อน และสำเนียงบ้านทาน ในคำพูดต่อเนื่อง ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกันระหว่าง 2 สำเนียงนี้ คือ จุดที่ต่ำสุดในระบบต่างกัน การไล่เรียงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในระบบ ในกรณีคู่ของ ว. 1 กับ ว. 3 คู่ ว. 1 กับ ว. 6 และคู่ ว. 5 กับ ว. 6 ต่างกัน (ดูภาพที่ 52 กราฟแบบ A และภาพที่ 53 กราฟแบบ B)

6.1.2.1 จุดต่ำสุดในระบบ

ในสำเนียงไร้สะท้อน จุดที่อยู่ต่ำสุดในระบบ คือ จุดท้ายสุดของพยางค์ ใน ว. 4 ซึ่งเป็นลักษณะที่พบในผู้บอกภาษาทุกคนและในกราฟค่าเฉลี่ย

ขณะที่ในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาสำเนียงบ้านทาน จุดที่อยู่ต่ำสุดในระบบจะอยู่ที่ ว. 3 ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ พบในผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน คือ ป่วนและไทย เฉพาะในระบบของสว่างเพียงคนเดียว ที่ปรากฏว่าจุดท้ายสุดของพยางค์ใน ว. 4 เป็นจุดที่ต่ำ

สุดในระบบเหมือนกับในสำเนียงไร้สะท้อน สำหรับตำแหน่งที่ต่ำสุดของ ว. 3 ในไทย จะอยู่ที่ช่วงท้ายพยางค์ และจุดที่ต่ำสุดใน ว. 3 ของป่วน คือ จุดท้ายสุดของพยางค์

6.1.2.2 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 1 กับ ว. 3

ในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 3 คน ในสำเนียงบ้านทาน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ว. 1 กับ ว. 3 มีรูปแบบที่พบเฉพาะในสำเนียงบ้านทานเท่านั้น กล่าวคือ ว. 1 จะมีระดับเสียงอยู่สูงกว่า ว. 3 ตลอดทั้งพยางค์ โดยในกราฟค่าเฉลี่ยก็มีลักษณะดังกล่าวด้วย ขณะที่ ในระบบวรรณยุกต์ของสำเนียงไร้สะท้อน ว. 1 กับ ว. 3 มีรูปแบบที่ไม่แน่นอน มีทั้งกรณี ระดับเสียงของ ว. 1 อยู่เหนือ ว. 3 ในระบบของเสียง หรือ ว. 3 อยู่เหนือ ว. 1 ในกรณีของบุญธรรม และกรณีที่หน่วยเสียงทั้ง 2 นี้ ตัดผ่านกัน ในกรณีของสอน

6.1.2.3 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 1 กับ ว. 6

ว. 1 กับ ว. 6 ในระบบของผู้บอกภาษาในสำเนียงบ้านทาน ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก มีรูปแบบเฉพาะตัวเป็นแบบแผน ที่ต่างจากในสำเนียงไร้สะท้อน กล่าวคือ ว. 1 และ ว. 6 จะตัดผ่านกัน ในช่วงท้ายของพยางค์ โดยระดับเสียง ของ ว. 1 ในช่วงต้นและกลางของพยางค์ ก่อนจะตัดกันอยู่สูงกว่า ว. 6

ขณะที่ ในสำเนียงไร้สะท้อน ความสัมพันธ์ของ ว. 1 กับ ว. 6 มีหลายรูปแบบแตกต่างกันไป คือ มีทั้งกรณี ระดับเสียงของ ว. 1 อยู่สูงกว่า ว. 6 ตลอดพยางค์ ในระบบของสอน กรณี ว. 6 อยู่สูงเหนือ ว. 1 ตลอดพยางค์ ในระบบของบุญธรรม และกรณีที่ ว. 1 ตัดกับ ว. 6 ในช่วงท้ายพยางค์ โดย ว. 1 จะอยู่สูงกว่า ว. 6 ก่อนเสียงจะตัดกัน ในระบบของเสียง ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกับรูปแบบของสำเนียงบ้านทาน

6.1.2.4 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 5 กับ ว. 6

ในระบบวรรณยุกต์ของผู้พูดสำเนียงบ้านทานทั้ง 3 คน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ว. 5 กับ ว. 6 มีรูปแบบเดียวกัน คือ ว. 5 จะมีระดับเสียงอยู่สูงเหนือ ว. 6 ตลอดทั้งพยางค์ ซึ่งเป็นรูปแบบที่แตกต่างจากสิ่งที่พบในสำเนียงไร้สะท้อน ที่มีรูปแบบอยู่หลากหลายต่างกันไปในผู้ออกภาษาแต่ละคน

อนึ่ง ผู้วิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง คู่ ว. 3 กับ ว. 6 และคู่ ว. 4 กับ ว. 6 ในสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน แต่ละคู่มีรูปแบบเหมือนกัน กล่าวคือ จะมีการตัดผ่านกันของคู่หน่วยเสียงวรรณยุกต์ โดยคู่ ว. 3 กับ ว. 6 เสียงที่ตัดกัน เกิดขึ้นในตำแหน่งที่ไม่แน่นอน ระดับเสียงก่อนตัดกัน ว. 3 จะอยู่สูงกว่า ว. 6 สำหรับคู่ ว. 4 กับ ว. 6 เสียงที่ตัดผ่านกันปรากฏอยู่ในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ และพบในระบบวรรณยุกต์ของผู้ออกภาษาทุกคน และระดับเสียงก่อนตัดกัน ว. 4 จะอยู่สูงกว่า ว. 6

6.2 วรรณยุกต์ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

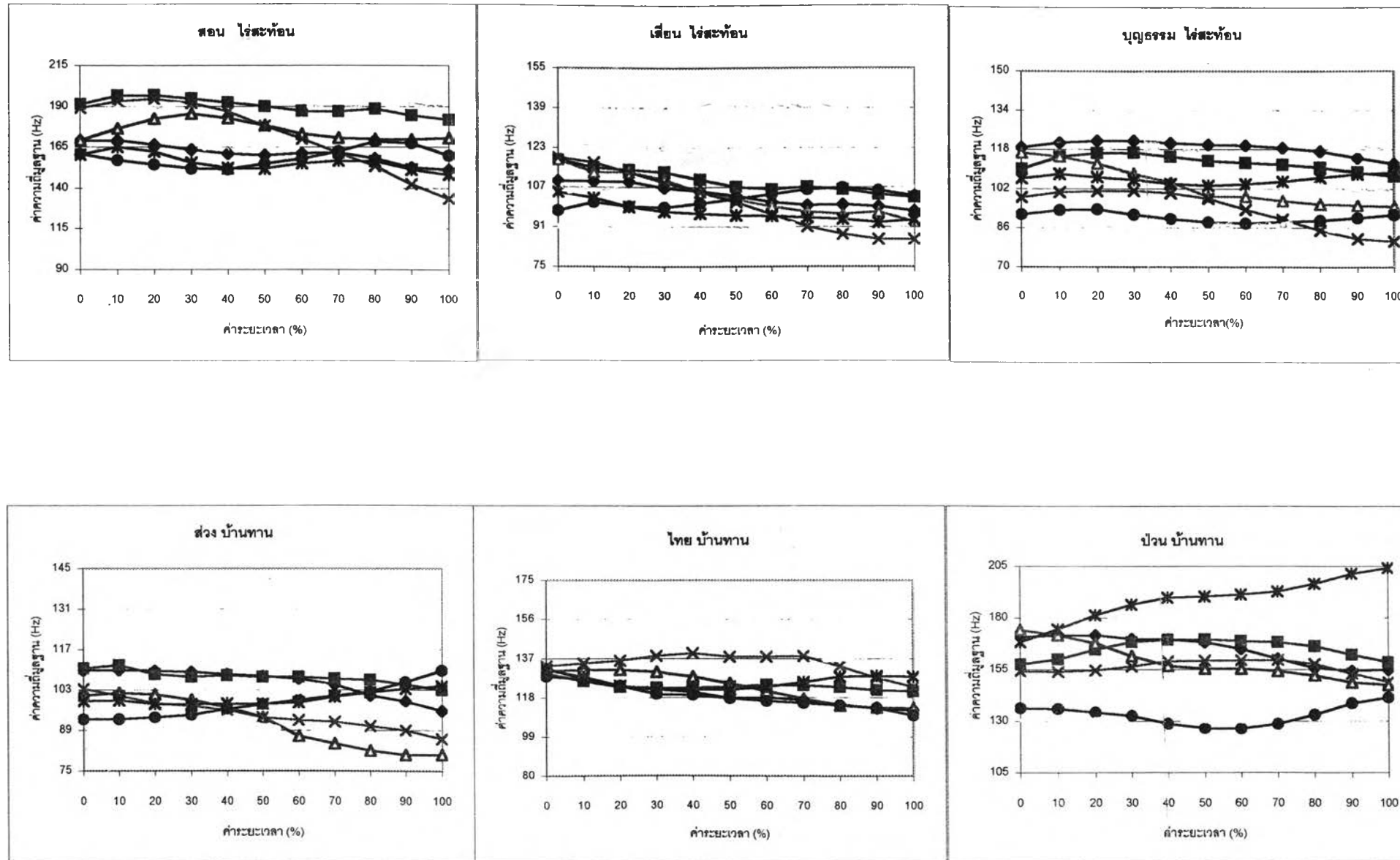
6.2.1 สัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ในตอนนี้จะนำเสนอการเปรียบเทียบสัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน จากวรรณยุกต์ในคำพูดต่อเนื่อง บริบทคำ 2 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในแต่ละสัทลักษณะหน่วยเสียงวรรณยุกต์

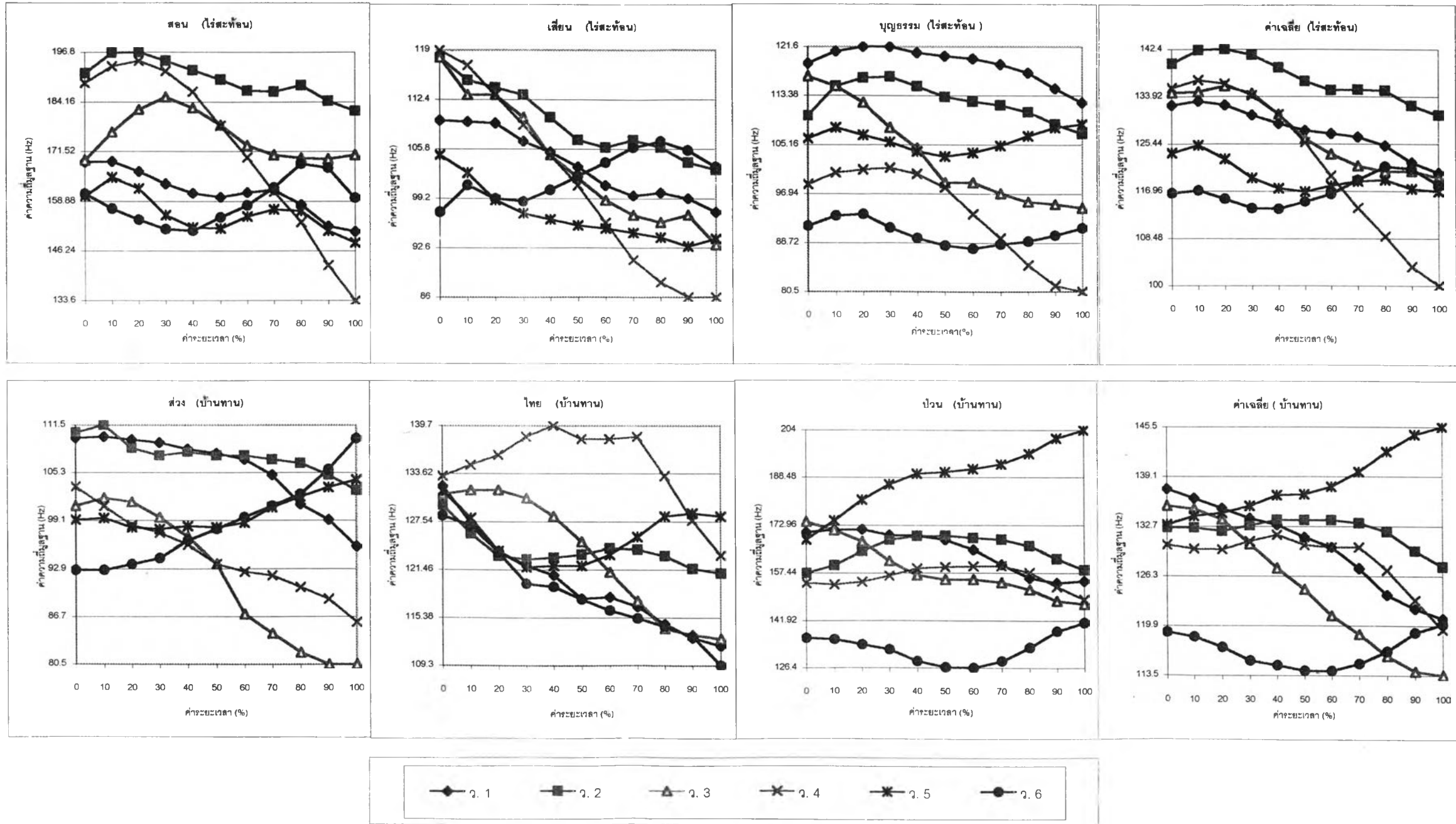
6.2.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. มัธยม <u>สี่ปี</u> นี้เลย (สอน)	4. ลูกคนโต <u>หัวปี</u> นะ (สว่าง)
2. อายุตั้งแต่ <u>มัน</u> ออกจาก <u>ใจ</u> นี้ <u>ห้าเดือน</u> ถึงหกเดือน (เสียน)	5. <u>ถั่วเขียว</u> มั่ง <u>ถั่วดำ</u> มั่ง (ไทย)
3. เขาเอา <u>เผือก</u> กลาง <u>แจ้ง</u> นี้ (บุญธรรม)	6. มองเห็นแต่ <u>ต้นตาล</u> อย่างเดียว (ป่วน)

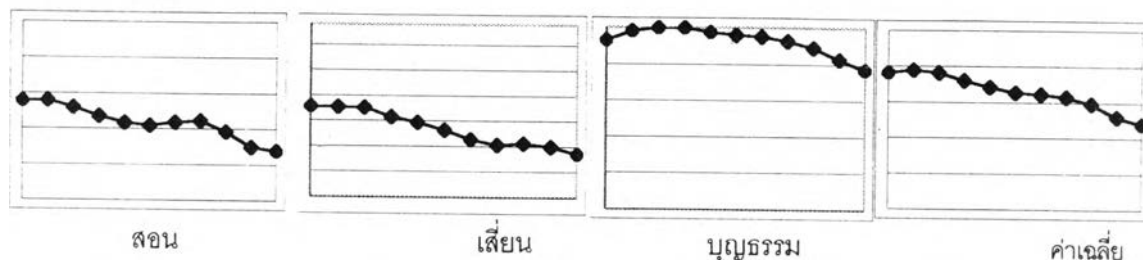

ภาพที่ 60 วรรณยุกต์ที่ 1-6 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ แบบ A

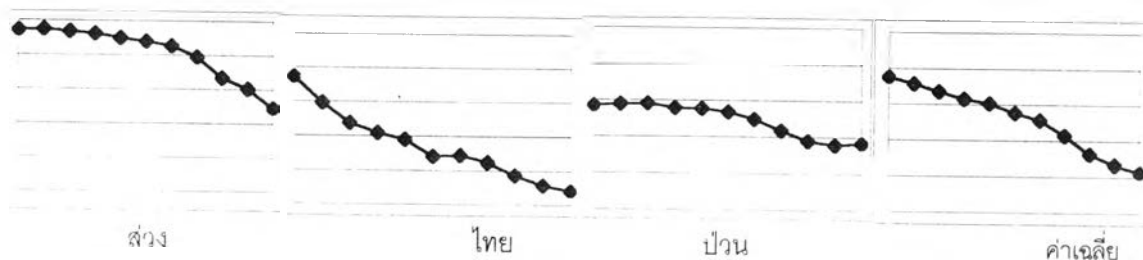

ภาพที่ 61 วรรณยุกต์ที่ 1-6 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ แบบ B

ตำบลไร่สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 62 ว. 1 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 1 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้พูดสำเนียงไร่สะท้อน 3 คน และในค่าเฉลี่ย เป็นวรรณยุกต์เสียงตก โดย ว. 1 ค่าเฉลี่ย จะมีรูปลักษณะของสัญลักษณ์คล้ายคลึงกับ ว. 1 ในระบบของสอนและเสียน คือ เป็นวรรณยุกต์ที่เป็นเสียงตกทั่วทั้งพยางค์ และเสียงที่ตกลงมาจากจุดเริ่มต้นถึงจุดท้ายของพยางค์ จะตกลงมาไม่เกิน 1 ระดับ โดย ว. 1 ของสอนและเสียน มีจุดเริ่มต้นที่กลาง ตกลงมาที่กลางค่อนข้างต่ำเหมือนกันทั้ง 2 คน ใน ว. 1 ค่าเฉลี่ย จะมีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง ตกลงมาถึงกลาง สำหรับ ว. 1 ในระบบของบุญธรรมจะต่างออกไป กล่าวคือ จะเป็นปรากฏเสียงตกเฉพาะในช่วงท้ายของพยางค์เท่านั้น ในช่วงต้นถึงช่วงกลางพยางค์ จะเป็นเสียงค่อนข้างจะคงระดับ

ว. 1 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้พูดสำเนียงบ้านทาน เป็นวรรณยุกต์เสียงตก โดย 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา คือ ป่วนและส่วง จะปรากฏเป็นเสียงคงระดับอยู่ในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ ก่อนตก แต่สำหรับ ว. 1 ในระบบไทย จะเป็นเสียงตกตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์ โดยไม่ปรากฏเสียงระดับในสัญลักษณ์เลย สำหรับในแง่ระดับการตกของเสียงในผู้บอกภาษา 3 คน จะแตกต่างกันไป ตั้งแต่ 1-3 ระดับ สำหรับ ว. 1 ค่าเฉลี่ย

ซึ่งเป็นวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง ตกถึงกลางค่อนข้างต่ำ นั้น เป็นวรรณยุกต์เสียงตกตลอดพยางค์ เหมือนกับ ว. 1 ของไทย ทั้งนี้ ไม่ปรากฏลักษณะของเสียงระดับในช่วงแรกของพยางค์เหมือนกับ ว. 1 ของผู้บอกภาษาส่วนใหญ่อยู่แล้ว

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 1 ของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. คำเฉลีย พบว่า ว. 1 ของ 2 สำเนียง เป็นวรรณยุกต์เสียงสูง-ตก เหมือนกัน และมีรูปลักษณะของสัทลักษณะที่ใกล้เคียงกัน โดย ว. 1 ของทั้ง 2 สำเนียง มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูงเหมือนกัน จากนั้น เสียงตกตลอดพยางค์ ถึงกลางใน ว. 1 ของสำเนียงไร้สะท้อน และถึงกลางค่อนข้างต่ำ ใน ว. 1 ของสำเนียงบ้านทาน

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 1 ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความใกล้เคียงกันจนผู้วิจัยแน่ใจว่าไม่ทำให้สำเนียงไร้สะท้อนต่างจากสำเนียงบ้านทาน

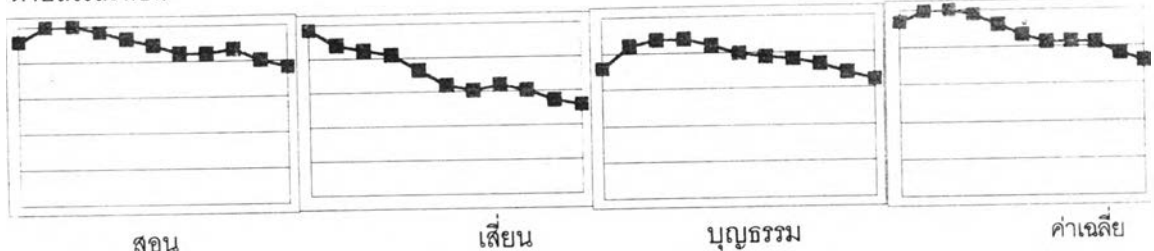
6.2.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

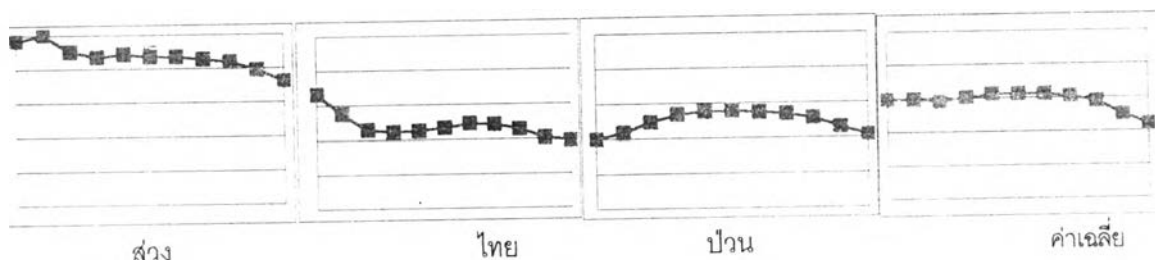
1. ได้ทั้งนั้น <u>ไม่ใผ่ก็</u> ได้ (สอน)	4. มี <u>ทุ</u> อย่าง <u>แห่</u> ละ (สว่าง)
2. ก็น้ำ <u>เป</u> ล่า <u>แห่</u> ละ (เสียน)	5. จบ <u>ก็</u> จบ <u>ปอ</u> ตี (ไทย)
3. ก่อน <u>มี</u> ตรอก <u>เข้า</u> ตรง <u>สี่</u> แยก (บุญธรรม)	6. ใ <u>้อ</u> ที่ <u>นั่ง</u> อยู่ <u>นี้</u> <u>หมู่</u> หนึ่ง (เปวน)

ว. 2 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงไร้สะท้อน ทั้ง 4 แบบ จากภาพที่ 63 เป็นวรรณยุกต์เสียงสูง-ตก โดย 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา คือ สอนและบุญธรรม มีรูปลักษณะของสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกับ ว. 2 คำเฉลีย ลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกันของ ว. 2 ทั้ง 3 แบบนี้ ได้แก่ จากจุดเริ่มต้นที่สูงในระบบของสอนและในคำเฉลีย หรือ ที่กลางค่อนข้างสูง ในระบบของบุญธรรม จะมีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ถึงสูง จากนั้น จึงค่อยๆ เลื่อนตกลงมา 1 ระดับ ถึงกลางค่อนข้างสูง สำหรับ ว. 2 ของเสียน ซึ่งเป็นเสียงตกตลอดพยางค์ จึงแตกต่างจากผู้บอกภาษาคนอื่นๆ

ตำบลไร่สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 63 ว. 2 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 2 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงบ้านทาน ของผู้บอกภาษาทั้ง 3 คน และในค่าเฉลี่ย มีลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกัน คือ ลักษณะของเสียงที่เป็นเสียงระดับตลอดช่วงกลางของพยางค์ และเลื่อนตกลงในช่วงท้ายของพยางค์ สำหรับในช่วงต้นพยางค์นั้น ลักษณะของเสียงจะต่างกันออกไป โดยพบว่า ว. 2 ของสว่างและไทย จะเป็นเสียงตก ขณะที่ ว. 2 ของป่วน จะเป็นเสียงเลื่อนขึ้น แล้วจึงตก สำหรับใน ว. 2 ค่าเฉลี่ย จะเป็นเสียงคงระดับ

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 2 ระหว่างสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้วรรณยุกต์ค่าเฉลี่ยเป็นตัวแทน พบว่ามีความแตกต่างกัน โดย ว. 2 ในสำเนียงบ้านทาน จะปรากฏเสียงคงระดับอยู่ในสัทลักษณะของเสียงในช่วงค่อนข้างกว้าง ในช่วงต้นตลอดถึงช่วงกลางของพยางค์ ก่อนที่เสียงจะตกลง 1 ระดับ แต่ ว. 2 ในสำเนียงไร่สะท้อน จะมีเสียงเลื่อนขึ้น-ลง ตลอดการตกของเสียงในพยางค์ สำหรับระดับการตกของเสียงนั้น จะตกลงมาจากระดับเดิม 1 ระดับ เท่ากันทั้ง 2 สำเนียง

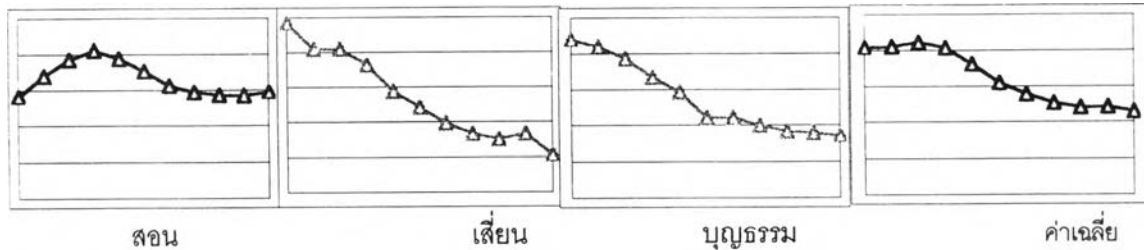
จากการเปรียบเทียบข้างต้น สัทลักษณะของ ว. 2 ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร่สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน มีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างนี้ไม่น่าจะเพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

6.2.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3

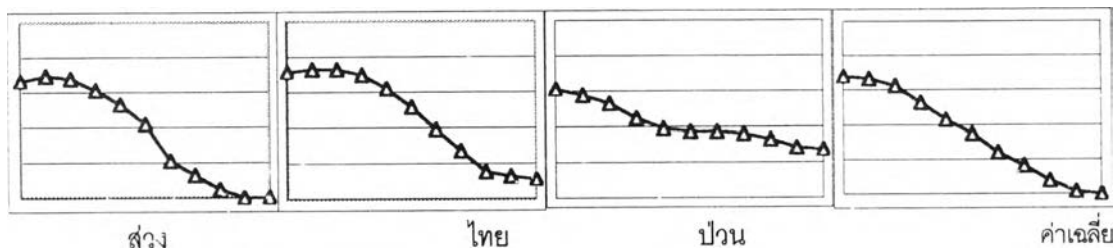
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. อันนั้นมันตัวผู้นะ (สอน)
2. ไก่ก็ประมาณห้าเดือน (เสียน)
3. สิจากข้าวเปลือกเป็น ข้าวกล้องก่อน (บุญธรรม)
4. ตั้งแต่กินข้าวคัม (สว่าง)
5. ทำนาห้าไร่ (ไทย)
6. บางทีเขาก็ไปรถเครื่องมั่ง (ป่วน)

ตำบลไร้สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 64 ว. 3 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 3 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้บอกภาษาในสำเนียงไร้สะท้อน มีรูปลักษณะสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ในระบบของเสียนและบุญธรรม คือเป็นวรรณยุกต์เสียงสูงตกเกือบตลอดพยางค์ โดยมีเสียงก่อนข้างจะเป็นระดับในช่วงท้ายของพยางค์ ยกเว้น ว. 3 ของสอนเพียงคนเดียว ที่ปรากฏเสียงเลื่อนขึ้นอยู่ในช่วงต้นของพยางค์ ก่อนตก สำหรับ ว. 3 คำเจ็ลย์ จะมีลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกับ ว. 3 ของผู้บอกภาษา 3 คนอยู่ด้วย โดย ว. 3 คำเจ็ลย์ ซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่สูง คงระดับเล็กน้อยในช่วงต้นพยางค์ ก่อนจะตกลงมาถึงกลาง (ตกที่ระดับกลางเหมือนกับในระบบของสอน) ในช่วงครึ่งหลังของพยางค์

เป็นเสียงเลื่อนลงแต่น้อยจนเหมือนกับเป็นเสียงคงระดับ ซึ่งคล้ายกับในช่วงท้ายพยางค์ของ สอนและบุญธรรม รวมทั้งเสียน ซึ่งแม้จะมีเสียงเลื่อนตกลง ก็ตกเพียงแค่จุดท้ายสุดพยางค์ เพียงจุดเดียว ดังนั้น เมื่อดูโดยรวมจะเห็นว่า ว. 3 สำเนียงไร้สะท้อนในบริบทนี้ มีรูปลักษณะ ของสัทลักษณะคล้ายคลึงกัน

ว. 3 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียง บ้านทาน จากภาพ ทั้ง 4 แบบ เป็นวรรณยุกต์เสียงกลาง-ตกถึงต่ำ เหมือนกัน โดย ว. 3 ของผู้บอกภาษาใน สำเนียงบ้านทาน 2 ใน 3 คน คือ ส่วงและไทย มีรูปลักษณะสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ คล้ายคลึงกับ ว. 3 ค่าเฉลี่ยอยู่มาก ลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกัน คือ มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง เลื่อนเสียงขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงมา 3 ระดับ ถึงต่ำ เหมือนกันทั้งหมด เฉพาะ ว. 3 ของป่วนเท่านั้น ที่ต่างไป โดยมีเสียงตกลงมาจากช่วงต้นของพยางค์ เพียงแค่ระดับเดียว

เมื่อเปรียบเทียบ ว.3 สำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่า แม้จะเป็นวรรณยุกต์เสียงตกเหมือนกัน แต่ก็มีจุดเริ่มต้น จุดท้ายพยางค์ และรูปลักษณะของสัทลักษณะ แตกต่างกัน นอกจากนี้ เสียงที่ตกในช่วงครึ่งหลังของพยางค์และระดับการตกของเสียงก็ ต่างกันด้วย โดยในสำเนียงไร้สะท้อนเสียงจะค่อนน้อยจนค่อนข้างคงระดับ และตกแค่ 2 ระดับ (ตกถึงกลางค่อนข้างต่ำ ในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่) ขณะที่ ว. 3 สำเนียงบ้านทาน จะมีการตกของเสียงลงมาสม่ำเสมอไปจนจบพยางค์ และเสียงที่ตกลงมา ตกมากถึง 3 ระดับ (ตกถึงต่ำ ในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่) มากกว่าในสำเนียงไร้สะท้อน

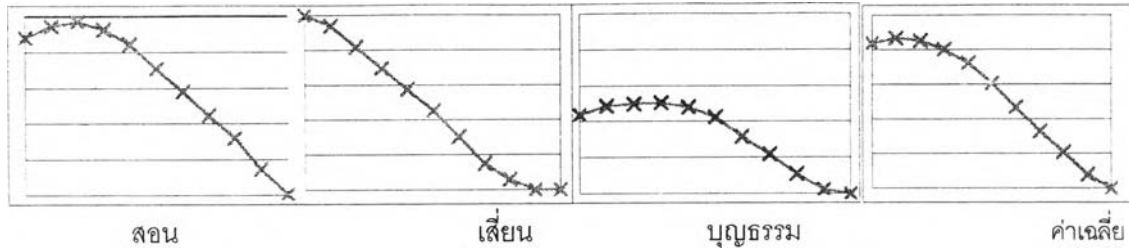
จากการเปรียบเทียบข้างต้น สัทลักษณะของ ว. 3 ในสำเนียงไร้สะท้อนกับ สำเนียงบ้านทาน มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างดังกล่าวนี้จะเพียงพอ ที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ ออกจากกัน

6.2.1.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

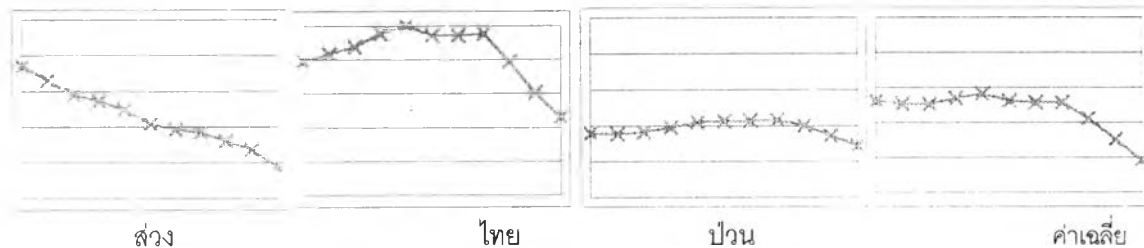
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เรานวดเอาแค่ <u>หอกมือ</u> พอ (สอน)	4. <u>เขาคี</u> สอง <u>ล้อ</u> ออกไป (ส่วง)
2. ตรงที่ขาย <u>ลูกชิ้น</u> แหละ (เสียน)	5. <u>นั่นบ้านน้อง</u> สาว (ไทย)
3. แต่มาได้ <u>ร้านค้า</u> (บุญธรรม)	6. <u>คนนี่ลูกน้อง</u> ชาย (ป่วน)

คำบลไร้สะท้อน

คำบลบ้านทาน

ภาพที่ 65 ว. 4 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 4 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงไร้สะท้อน ของผู้บอกภาษา 3 คน และในคำเจดีย์ เป็นวรรณยุกต์เสียงสูงตก ถึงต่ำ โดย ว. 5 ในระบบของสอน เสียน และในคำเจดีย์ในบริบทนี้ มีจุดเริ่มต้นพยางค์ที่สูง ส่วนในระบบของบุญธรรมมีจุดเริ่มต้นพยางค์ที่กลาง และพบว่า 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา คือ สอนและบุญธรรม และในคำเจดีย์ จะปรากฏเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ ก่อนตกลงถึงต่ำ ระดับการตกของเสียงจากระดับเดิมก่อนเสียงจะตกถึงจุดท้ายสุดของพยางค์ โดยส่วนใหญ่เสียงตกมากถึง 3 ระดับ เฉพาะในกรณีของบุญธรรม ตกแค่ 2 ระดับ โดย ว. 4 ของผู้บอกภาษาทุกคนจะตกถึงเสียงต่ำทุกกรณี นอกจากนี้จุดท้ายสุดของพยางค์ ของ ว. 4 ในบริบทนี้ จะเป็นจุดที่ต่ำที่สุดในระบบด้วย

ว. 4 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้บอกภาษาสำเนียงบ้านทาน 3 คน เป็นวรรณยุกต์เสียงตก ที่มีรูปลักษณะสัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดย 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา ได้แก่ ไทยและป่วน จะปรากฏลักษณะที่เหมือนกัน คือ มีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์เล็กน้อย จากนั้น คงระดับ แล้วจึงตกลงในช่วงท้ายของพยางค์ แต่มีระดับ

การตกของเสียงที่ต่างกัน โดยป่วนมีเสียงตก 1 ระดับ แต่ไทย ตก 2 ระดับ สำหรับ ว. 4 ของสว่าง จะแตกต่างจากผู้บอกภาษาคนอื่นๆ คือจะเป็นเสียงตกตั้งต้นพยางค์ โดยตกลงมากถึง 3 ระดับ จากกลางก่อนข้างสูงตกถึงต่ำ สำหรับ ว. 4 คำเฉลี่ย ในบริบทนี้ จะมีลักษณะโดยรวมร่วมกันกับ ว. 4 ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน กล่าวคือ เป็นเสียงคงระดับในช่วงต้นและช่วงกลางของพยางค์ที่กลาง จากนั้น ตกลง ถึงต่ำ

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 4 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยพิจารณาจากวรรณยุกต์คำเฉลี่ยเป็นตัวแทนพบว่า ว. 4 ของ 2 สำเนียง มีสัทลักษณะวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ว. 4 สำเนียงบ้านทาน เป็นวรรณยุกต์กลางระดับ-ตก มีเสียงระดับปรากฏอยู่ในช่วงต้นและกลางของพยางค์ แล้วจึงตกในท้ายพยางค์ ขณะที่ ว. 4 สำเนียงไร้สะท้อน ซึ่งเป็นวรรณยุกต์สูงตก-ต่ำ จะไม่มีเสียงระดับเกิดขึ้นในสัทลักษณะวรรณยุกต์เลย โดยจะมีเสียงเลื่อนขึ้นเกิดขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ ก่อนจะตกไปตลอดพยางค์ นอกจากนี้ ระดับการตกของเสียงก็มีความแตกต่างกันอย่างมากด้วย โดย ว. 4 สำเนียงไร้สะท้อน เสียงจะตกลงมากถึง 3 ระดับ แต่ ว. 4 สำเนียงบ้านทาน จะมีเสียงตกลงมาเพียง 1 ระดับ เท่านั้น

จากการเปรียบเทียบข้างต้น สัทลักษณะของ ว. 4 ที่ปรากฏในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความต่างนี้น่าเพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกันได้

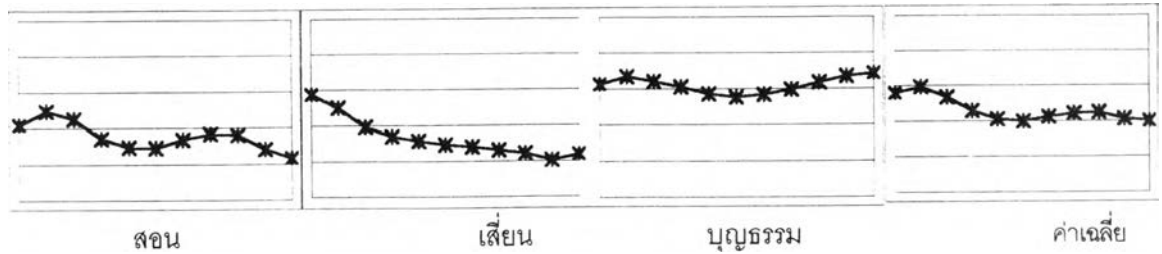
6.2.1.5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

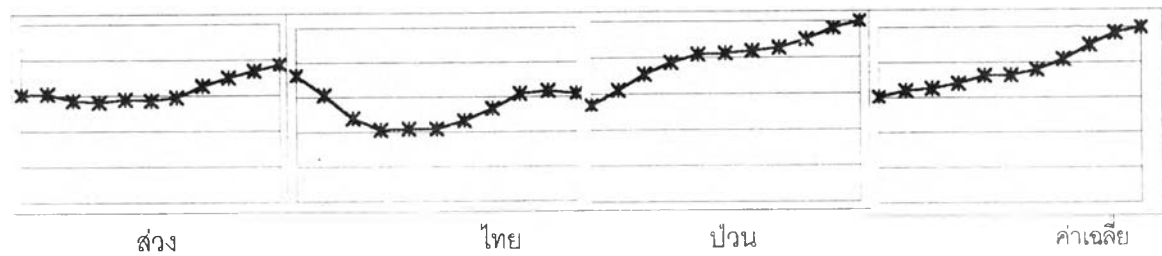
1. มันขึ้นปี <u>สามปี</u> นี้ (สอน)	4. ถ้าไปหมู่บ้านก็อีก <u>สาม</u> โล (สว่าง)
2. มีพี่น้องด้วยกัน <u>สอง</u> คน (เสียน)	5. ผู้ชายคน <u>ผู้หญิง</u> คน (ไทย)
3. แบบ <u>ชุดลูกเสือ</u> แหละ(บุญธรรม)	6. พวกแก่งพวก <u>เถียงผา</u> หมด (ป่วน)

ว. 5 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้พูดสำเนียงไร้สะท้อน มีลักษณะบางประการร่วมกันกับ ว. 5 ในคำเฉลี่ย โดย ว. 5 คำเฉลี่ย ซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่กลางเลื่อนเสียงขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นของพยางค์ (พบใน ว. 5 ของสอนและบุญธรรม) จากนั้น เลื่อนตกลง และคงระดับ ซึ่งพบในระบบของสอนและเสียน

ตำบลไร่สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 66 ว. 5 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 5 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้พูดสำเนียงบ้านทาน 3 คน มีรูปลักษณะของสัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในระบบของไทยแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ เป็นวรรณยุกต์เสียงตก-ขึ้น ขณะที่ ว. 5 ของผู้บอกภาษาอีก 2 คน คือ สว่างและ ป่วน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงกลาง-ขึ้น เหมือนกับใน ว. 5 ค่าเฉลี่ย แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ามีความแตกต่างของเสียงในช่วงต้นของพยางค์ โดยช่วงต้นพยางค์ของสว่างจะเป็นเสียงคงระดับ แต่ช่วงต้นพยางค์ของป่วนจะเป็นเสียงขึ้น และขึ้นตลอดพยางค์ เหมือนกับ ว. 5 ค่าเฉลี่ย สำหรับระดับการขึ้นของเสียง หากพิจารณาจากจุดเริ่มต้นถึงจุดท้ายของพยางค์ พบว่าเป็นเสียงขึ้น 1-2 ระดับ โดยใน ว. 5 ค่าเฉลี่ย เสียงจะขึ้นไป 1 ระดับ จากจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง ขึ้นถึงสูง

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 5 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่างสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีความแตกต่างของสัทลักษณะอย่างชัดเจน กล่าวคือ ขณะที่ ว. 5 สำเนียงไร่สะท้อน เป็นวรรณยุกต์กลาง -(ตก)-ระดับ ว. 5 สำเนียงบ้านทานจะเป็นวรรณยุกต์เสียงสูง-ขึ้น ที่มีจุดท้ายสุดของพยางค์เป็นจุดที่สูงสุดในระบบ สำหรับบริบทนี้ด้วย

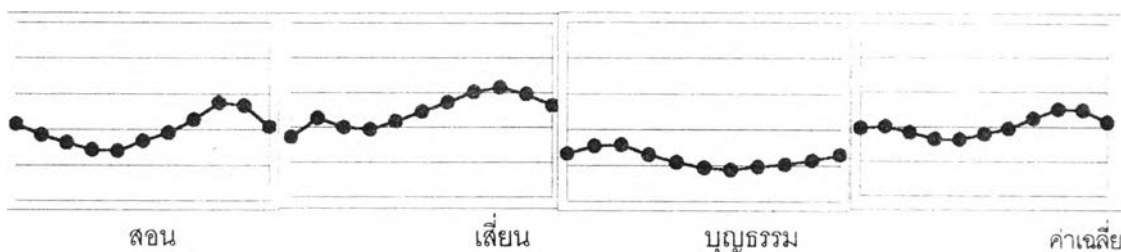
จากการเปรียบเทียบข้างต้น สัทลักษณะของ ว. 5 ที่ปรากฏในพยางค์เสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างดังกล่าวนี้เพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ ออกจากกัน

6.2.1.6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6

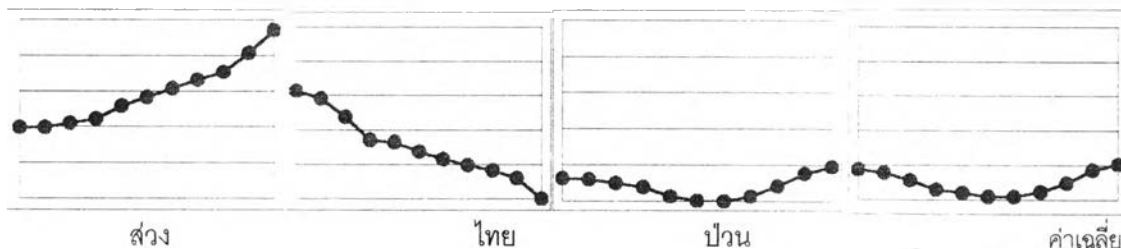
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เป็นครู <u>อยู่</u> สุริ <u>น</u> ทร์ <u>นะ</u> (สอน)	4. ตัวจริงแล้ว <u>ก็</u> ทำงาน <u>อยู่</u> ฝั่ง <u>โน้น</u> (สว่าง)
2. มี <u>ผู้</u> หญิง <u>ผู้</u> ชาย <u>ทั้ง</u> หมด <u>แหละ</u> (เสียน)	5. แต่ <u>ว่า</u> ไป <u>นุ่</u> นหน้า <u>บ้าน</u> กำ <u>นัน</u> เข <u>ามี</u> (ไทย)
3. ตอน <u>นี้</u> ก็ <u>ประ</u> มา <u>ณ</u> ย์ <u>สิ</u> บ (บุญธรรม)	6. เอา <u>ไป</u> ส่ง <u>โรง</u> งาน <u>มั่ง</u> (บ้าน)

ตำบลไร้สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 67 ว. 6 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 6 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในผู้บอกภาษา 3 คน และในค่าเฉลี่ยของสำเนียงไร้สะท้อน มีลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกัน ดังนี้คือ เป็นวรรณยุกต์เสียงต่ำ-ขึ้น-ตก โดย 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา คือ สอนและเสียน จะปรากฏเสียงเลื่อนตกลงมาในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น จะมีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงกลางของพยางค์ และเลื่อนตกลงมาอีก

ครั้งในปลายของพยางค์ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ พบใน ว. 6 ค่าเฉลี่ยด้วย สำหรับ ว. 6 ของ
 บุญธรรม เสียงตกจะเกิดขึ้นในช่วงกลางของพยางค์และเลื่อนขึ้นในช่วงท้ายของพยางค์ โดย
 ไม่มีเสียงเลื่อนตกลงมาอีก เหมือนกับใน ว. 6 ของผู้บอกภาษาคนอื่นๆ

ว. 6 ในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงบ้านทาน ของผู้บอก
 ภาษา 3 คน พบว่ามีสัทลักษณะวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันทั้งหมด โดยกรณีของสว่าง เป็น
 วรรณยุกต์เสียงขึ้น จากจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง ขึ้นถึงสูง ขณะที่ไทย เป็นวรรณยุกต์
 เสียงตก โดยตกจากจุดเริ่มต้นที่กลาง ตกลงมาถึงต่ำ และกรณีของป่วน เป็นเสียงระดับที่ต่ำ
 และปรากฏการเลื่อนขึ้น-ลงของเสียงอยู่ในพยางค์ โดยเลื่อนลงในช่วงครึ่งแรกของพยางค์
 และเลื่อนขึ้นในครึ่งหลังของพยางค์ สำหรับ ว. 6 ค่าเฉลี่ยของสำเนียงบ้านทาน ในบริบทนี้
 จึงอาจไม่ใช่ตัวแทนวรรณยุกต์ที่ดีนักเนื่องจาก ว. 6 ของผู้บอกภาษา 3 คน ต่างกันหมดทุก
 กรณี ไม่มีลักษณะใดหรือรูปแบบใดที่ปรากฏอยู่ร่วมกันใน ว. 6 ของผู้บอกภาษา 3 คน หรือ
 2 ใน 3 คนเลย

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 6 ระหว่างสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดย
 ใช้วรรณยุกต์ค่าเฉลี่ยเป็นตัวแทน พบว่า มีความแตกต่างกัน โดย ว. 6 สำเนียงไร่สะท้อน เป็น
 วรรณยุกต์เสียงขึ้น-ตก โดยมีเสียงตกในช่วงต้นของพยางค์ แล้วเลื่อนขึ้นในช่วงกลาง และตก
 ลงมาอีกครั้งในท้ายพยางค์ ขณะที่ ว. 6 สำเนียงบ้านทาน จะเป็นวรรณยุกต์ ที่ปรากฏเสียงตก
 ในช่วงกลางของพยางค์ แล้วเลื่อนขึ้น จนจบพยางค์

จากการเปรียบเทียบข้างต้น สัทลักษณะของ ว. 6 ที่ปรากฏในพยางค์ที่ลง
 เสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร่สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน มีความแตกต่างกัน
 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความต่างนี้น่าจะเพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ ออกจากกันได้

6.2.2 เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในคำ 2 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก

เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในบริบทคำ 2 พยางค์ที่ลงเสียงหนัก ระหว่างผู้บอก
 ภาษาสำเนียงไร่สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน มีความแตกต่างกันอยู่หลายประการ (ดูกราฟ
 แบบ A ภาพที่ 60 และกราฟแบบ B ภาพที่ 61)

6.2.2.1 ว. 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่อยู่สูงกว่าหน่วยเสียงอื่นๆ ในระบบ

ในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อน ในบริบทนี้ ว. 2 จะมีระดับเสียงอยู่สูง กว่าหน่วยเสียงอื่นๆ โดยรวมตลอดพยางค์ ยกเว้น ในกรณีของบุญธรรม ที่พบว่า ว. 1 จะอยู่สูงกว่า ว. 2 ตลอดพยางค์ ก่อนจะตามมาด้วยหน่วยเสียงวรรณยุกต์อื่นๆ

ขณะที่ ในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาสำเนียงบ้านทาน ว. 2 จะมีระดับเสียงอยู่ในช่วงประมาณกลางๆ ของระบบ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ พบในระบบของผู้บอกภาษา 2 คน คือ ไทยและปวน สำหรับในระบบของสว่าง ว. 2 จะอยู่สูงกว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์อื่นๆ เหมือนกับความสัมพันธ์ในระบบของสำเนียงไร้สะท้อน

6.2.2.2 จุดต่ำสุดในระบบ

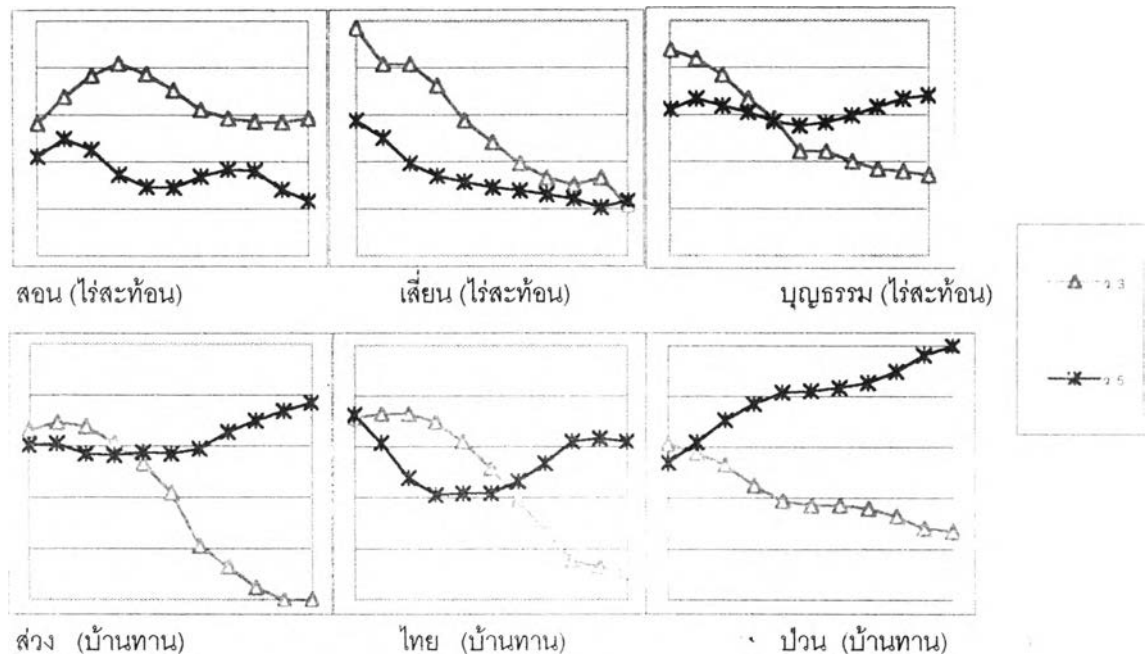
จุดต่ำสุดในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อนทั้ง 3 คน คือ จุดท้ายสุดของพยางค์ใน ว. 4 โดย ว. 4 ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์นี้ เป็นวรรณยุกต์เสียงสูง-ตก ในระบบของสอน ว. 4 มีสัทลักษณะเป็น [4^v51] ในระบบของเสียน มีสัทลักษณะเป็น [41] และในระบบของบุญธรรมเป็น [331]

ขณะที่ ในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาสำเนียงบ้านทาน 2 ใน 3 คน คือปวนและไทย พบว่า ว. 6 เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ที่มีจุดต่ำสุดในระบบ ที่ตำแหน่งในพยางค์ต่างๆ กัน ได้แก่ ที่จุดท้ายสุดของพยางค์ ในระบบของไทย ที่จุดกึ่งกลางของพยางค์ ในระบบของปวน สำหรับในระบบของสว่าง ต่างจากคนอื่นๆ ของสำเนียงบ้านทาน คือ จุดต่ำสุดในระบบอยู่ที่จุดท้ายพยางค์ของ ว. 3

6.2.2.3 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 3 กับ ว. 5

เปรียบเทียบระหว่าง ว. 3 กับ ว. 5 ในระบบของผู้บอกภาษาในสำเนียงบ้านทาน มีรูปแบบเดียวกันในผู้บอกภาษาทั้ง 3 คนและในคำเฉลี่ย โดยรูปแบบดังกล่าวนี้ แตกต่างจากรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่าง ว. 3 กับ ว. 5 ในสำเนียงไร้สะท้อน กล่าวคือ ว. 3 และ ว. 5 ในสำเนียงบ้านทานจะมีเสียงตัดผ่านกัน อยู่ประมาณในตำแหน่งช่วงครึ่งแรกของ

พยางค์ โดยระดับเสียงและจุดเริ่มต้น ก่อนที่เสียงจะตัดกัน ว. 3 จะอยู่สูงกว่า ว. 5 เมื่อตัดกันแล้ว ว. 5 จะเป็นเสียงขึ้น และมีระดับเสียงสูงกว่า ว. 3

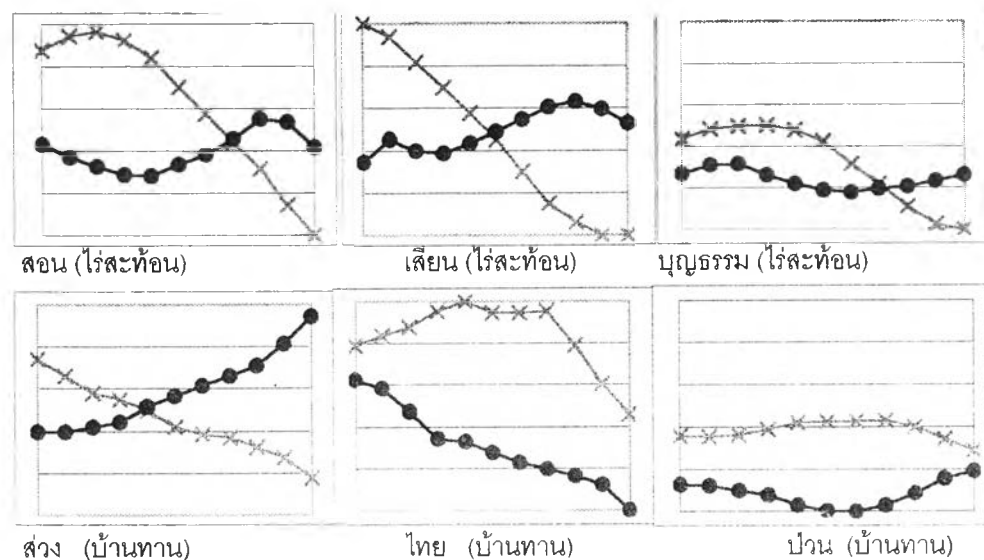
ภาพที่ 68 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 3 กับ ว. 5

ขณะที่พบว่า ในสำเนียงไร้สะท้อน ว. 3 จะมีระดับเสียงสูงกว่า ว. 5 ตลอดทั้งพยางค์ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ พบในระบบของผู้บอกภาษาถึง 2 คน คือ สอนและเสียน สำหรับในระบบของบุญธรรม ความสัมพันธ์ของ ว. 3 และ ว. 5 จะมีรูปแบบเหมือนกับในสำเนียงบ้านทาน คือ มีเสียงตัดกัน

6.2.2.4 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 4 กับ ว. 6

เปรียบเทียบระหว่าง ว. 4 กับ ว. 6 ในระบบของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อน ทั้ง 3 คน มีรูปแบบเหมือนกัน คือ หน่วยเสียงทั้ง 2 เสียงนี้ จะมีเสียงตัดกันในตำแหน่งก่อนไปข้างท้ายของพยางค์ (พบรูปแบบดังกล่าวในระบบของสอนและบุญธรรม) หรือที่ตำแหน่งกึ่งกลางพยางค์ (ในระบบของเสียน) โดย ว. 4 จะมีจุดเริ่มต้น และระดับเสียงในช่วงต้น

พยางค์ก่อนเสียงจะตัดกัน อยู่สูงกว่า ว. 6 เมื่อเสียงตัดกันแล้ว ว. 4 ซึ่งเป็นวรรณยุกต์เสียงตก จะอยู่ต่ำกว่า ว. 6

ภาพที่ 69 เปรียบเทียบ ว. 4 กับ ว. 6

แต่ในสำเนียงบ้านทาน พบว่า ว. 4 กับ ว. 6 จะต่างจากในสำเนียงไร่สะท้อน กล่าวคือ ว. 4 จะมีระดับเสียงอยู่สูงกว่า ว. 6 ตลอดทั้งพยางค์ โดยพบในระบบของผู้บอกภาษา 2 คน คือ ไทยและปวน ยกเว้นแต่ในกรณีของสง ว. 4 กับ ว. 6 จะเป็นไปในลักษณะเดียวกับในสำเนียงไร่สะท้อน

6.3 สรุป

เมื่อเปรียบเทียบวรรณยุกต์ในสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ทั้งในคำ 1 พยางค์ และ ในคำ 2 พยางค์ พบว่ามีความแตกต่างกัน ทั้งในแง่สัญลักษณ์หน่วยเสียงวรรณยุกต์ และความสัมพันธ์ของวรรณยุกต์ภายในระบบ

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนกับ
สำเนียงบ้านทาน ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 1 พยางค์ (ใช้วรรณยุกต์ค่าเฉลี่ย)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่	ไร้สะท้อน	บ้านทาน	ผลการจำแนก
ว. 1	[5 [√] 53]	[42]	ไม่ต่าง
ว. 2	[454]	[44]	ไม่ต่าง
ว. 3	[52]	[41]	ต่าง
ว. 4	[51 [√]]	[45 [√] 2]	ต่าง
ว. 5	[5 [√] 35 [√]]	[4 5]	ต่าง
ว. 6	[3 [√] 24 [√]]	[2 [√] 23 [√]]	ไม่ต่าง

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนกับ
สำเนียงบ้านทานในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ (ใช้วรรณยุกต์ค่าเฉลี่ย)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่	ไร้สะท้อน	บ้านทาน	ผลการจำแนก
ว. 1	[43]	[42]	ไม่ต่าง
ว. 2	[54 [√]]	[333 [√]]	ไม่ต่าง
ว. 3	[42 [√]]	[533]	ต่าง
ว. 4	[51 [√]]	[331 [√]]	ต่าง
ว. 5	[3 [√] 3 [√] 3 [√]]	[4 [√] 5 [√]]	ต่าง
ว. 6	[23]	[11 [√] 1]	ต่าง

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่จำแนกสำเนียงไร้สะท้อนออกจากสำเนียงบ้านทานอย่างชัดเจน เมื่อปรากฏในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ทั้งในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์ ได้แก่ ว. 3 ว. 4 และ ว. 5 สำหรับ ว. 6 จำแนกเฉพาะในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์เท่านั้น ส่วน ว. 1 และ ว. 2 ไม่จำแนกสำเนียงออกจากกัน ทั้งในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์

เมื่อเปรียบเทียบกับบริบทคำพูดเทียบเสียงและบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษ ในคำพูดต่อเนื่อง พบว่า ว. 3 ว. 4 ว. 5 จำแนก 2 สำเนียงออกจากกันอย่างสม่ำเสมอครบทุกบริบท สำหรับ ว. 1 และ ว. 6 นั้น จำแนก 2 สำเนียงออกจากกันในทุกบริบทที่ได้ศึกษามาตั้งแต่เริ่ม ไม่จำแนกในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 1 พยางค์ โดยที่ ว. 1 ไม่จำแนก ทั้งในคำ 1 พยางค์และคำ 2 พยางค์ ส่วน ว. 6 นั้นไม่จำแนกเฉพาะในคำ 1 พยางค์เท่านั้น กรณีสุดท้ายได้แก่ ว. 2 เป็นกรณีที่น่าสนใจ เพราะไม่จำแนก 2 สำเนียงในทุกบริบทที่ได้ศึกษามา ยกเว้นเพียงบริบทเดียวเท่านั้นคือในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษ แต่ในบริบทนี้เองความแตกต่างก็มีไม่มากนัก (ดูภาพที่ 55)

ในแง่ของการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนักทั้งในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์ พบว่า ลักษณะเด่นที่จำแนกสำเนียงไว้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทานออกจากกัน ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงต่ำสุดในระบบ โดยในสำเนียงไว้สะท้อน จุดท้ายพยางค์ของ ว. 4 เป็นจุดที่มีเสียงต่ำสุด แต่ในสำเนียงบ้านทานจุดที่มีระดับเสียงต่ำสุด ได้แก่ ช่วงท้ายของ ว. 3

ในบริบทอื่นๆ ที่ได้ศึกษามาแล้วในสำเนียงไว้สะท้อนว. 4 จะเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดต่ำสุดในทุกบริบท ขณะที่ในสำเนียงบ้านทานจุดต่ำสุดจะสลับกันระหว่าง ว. 3 กับ ว. 4 ว. 6 (ว. 3 ในบริบทคำพูดเทียบเสียง ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษ ในคำ 2 พยางค์และในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 1 พยางค์ ส่วน ว. 4 ในบริบทคำ 1 พยางค์ ทั้งในพยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษและพยางค์ที่ลงเสียงหนัก สำหรับ ว. 6 ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์)

ลักษณะเด่นอีกลักษณะหนึ่งของสำเนียงไว้สะท้อน ที่จำแนก 2 สำเนียงออกจากกันมาโดยตลอด คือ การเรียงระดับเสียงของ ว. 2 ว. 1 และว. 4 จากสูงลงมาต่ำ สำหรับในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนักลักษณะดังกล่าวยังปรากฏอยู่เช่นเดิม ขณะที่สำเนียงบ้านทานไม่มีการเรียงเสียงของ ว. 2 ว. 1 และ ว. 4 อย่างสม่ำเสมอแบบนี้